

Statens centrum för arkitektur och design
Årsredovisning 2024

Dnr AM2025-22

Innehållsförteckning

Förord.....	1
Resultatredovisning.....	2
Sammanfattning och bedömning av verksamhetens resultat	2
Ekonomisk översikt.....	4
1. Publik verksamhet.....	6
1.1 Uppgift	6
1.2 Publik, tillgänglighet och besöksutveckling.....	6
1.3 Utställningar	8
1.4 Pedagogisk verksamhet.....	9
1.5 Identitet och media.....	14
1.6 MU-ersättning	17
1.7 Analys och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling inom den publika verksamheten.....	17
2. Samlingar och kunskap	19
2.1 Uppgift	19
2.2 Samlingarnas tillväxt och bearbetning	19
2.3 Förmedling av samlingarna.....	20
2.4 Forskarservice	21
2.5 Digitalisering av kulturarv och utveckling av digitala tjänster	21
2.6 ArkDes bibliotek	24
2.7 Analys och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling inom samlingar och kunskap.....	25
3. Forsknings- och utvecklingsinsatser	27
3.1 Uppgift	27
3.2 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet.....	27
3.3 Samlingsforskning.....	30
3.4 Externfinansierade forsknings- och utvecklingsinsatser	31
3.5 Analys och bedömningar av resultat och dess utveckling för verksamheten inom forsknings- och utvecklingsinsatser	32
4. Medarbetare och kompetensförsörjning.....	33
4.1 Medarbetare.....	33
4.2 Kompetensförsörjning.....	34
4.3 Arbetsmiljö.....	34
4.4 Sjukfrånvaro.....	34

5. Övrig återrapportering.....	36
5.1. Lokalkostnader.....	36
5.2 Gestaltad livsmiljö	37
5.3 Avgiftsbelagd verksamhet.....	40
5.4 Särskilda uppdrag och återrapportering	40
6. Redovisningsprinciper i resultatredovisningen	41
Finansiell redovisning	43
Resultaträkning	43
Balansräkning.....	44
Anslagsredovisning	47
Tilläggsupplysningar och noter.....	48
Sammanställning över väsentliga uppgifter	68
Årsredovisningens undertecknande.....	70

Förord

Arkitektur är det första kulturuttryck som möter oss när vi slår upp ögonen på morgonen. Vi bor i hus, vi rör oss på gator och torg och vi präglas av hur vi tillsammans lever i städer och samhällen. Arkitektur är konst och kultur, stadsbyggnad och samhällsutveckling. Det är hur vi gestaltar det vi har allra närmast, där vi uppfostrar våra barn, äter middag tillsammans och möter varandra. Ett mångårigt utvecklingsarbete firades på ArkDes vernissage den 26:e september. För första gången kunde vi visa upp kraften av arkitektur och design i hela dess bredd, från dåtidens arkitekturhistoria till framtidens designprocesser.

Besökaren möts nu av ett helt nytt museum. Vi har en egen entré, en ny grafisk identitet av AM Stockholm och en ny utställningsarkitektur ritad av Arrhov Frick baserad på återbrukat material. Vi har utvecklat pedagogiken, besöksmötet och vår webbplats. Vi visar sju stycken nya utställningar som spänner över ett brett fält av dåtida, nutida och framtida arkitektur och design. Vi bedriver uppskattad forskning som ger resultat och vi arbetar med våra frågor i hela landet.

ArkDes är en mötesplats för samtal, där kunskapen om historien hjälper oss att förstå vår samtid och ger oss redskap till att tillsammans forma ett hållbart samhälle. En plats där kreativitet och samskapande ges utrymme att flöda fritt och en plats där besökaren kan lära sig, reflektera och bilda sig en egen uppfattning om den stad och det samhälle vi lever i och att man kan påverka utvecklingen av den. För att alla ska kunna delta i det samtalet har vi fri entré till hela museet. Med en god planering har vi kunnat rymma frånvaron av intäkt genom att hushålla med anslaget och bredda finansieringen genom externa forskningsprojekt och vi går ur året med ett anslagssparande för att trygga nästkommande verksamhetsår.

Jag vill framföra mitt innerliga tack till alla som bidragit till att göra ArkDes till den plats det är i dag. Mina fantastiska kollegor som målinriktat arbetat tillsammans för att besökaren ska få en så bra upplevelse som möjligt. Alla arkitekter, formgivare, byggare, forskningsteam, bagare, elektriker, kuratorer, målare, fotografer och inte minst barn som hjälpt till att bygga *Utsikten* på baksidan av museet och som bakat underbara pepparkakshus till årets tävling *Comeback*. Stort tack till er! Utan er hade vi inte varit där vi är i dag.

Karin Nilsson
Tillförordnad Överintendent

Resultatredovisning

Statens centrum för arkitektur och design (ArkDes) redovisar verksamhetens resultat uppdelade på följande verksamhetsgrenar:

- Publik verksamhet
- Samlingar och kunskap
- Forsknings- och utvecklingsinsatser

ArkDes har i regleringsbrevet för 2024 ett antal mål och återrapporteringskrav. De redovisas under den verksamhetsgren som de tillhör. Återrapporteringskrav som berör flera verksamhetsgrenar redovisas i avsnitt 5 Övrig återrapportering.

ArkDes stängde för allmänheten den 28 augusti 2023 och öppnade igen den 27 september 2024. Besökssiffror, antal visningar, skolprogram, besök i forskarservice, utlån av böcker och besök i biblioteket redovisas därför från och med detta datum om inget annat anges, och med undantag för *Utsikten* som öppnade den 15 juni.

ArkDes uppgift enligt instruktion är att stärka kunskapen om och främja intresset för arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen och samhällsutvecklingen. Myndigheten ska verka för att dess verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor i samhället.

Myndigheten ska vara en nationell mötesplats för aktörer inom sitt område och driva och stödja utställningsverksamhet och annan pedagogisk och debatterande verksamhet för att stärka arkitekturens, formens och designens ställning i samhället.

Myndigheten ska verka för att de mål som riksdag och regering har fastställt för arkitektur, formgivning och design uppnås.

Sammanfattning och bedömning av verksamhetens resultat

Under året har ArkDes viktigaste prioritering varit att förbereda en ny museiupplevelse med utgångspunkt i kreativitet och kunskap, där hjärtat utgörs av en ny samlingsutställning. Myndigheten har arbetat för att bli en ännu mer betydande mötesplats genom att bjuda in besökare, yrkesverksamma, forskare, barn och unga, turister och familjer till att ta del av och uppleva hela bredden av ArkDes uppgift, från den svenska arkitekturhistorien och designupplevelsen till dagens debatt och utveckling av våra svenska gator och torg.

Publik verksamhet

Genom öppningen av museets utställningar har ArkDes åter välkomnat besökarna till Skeppsholmen. Med fri entré har myndigheten tillgängliggjort sin verksamhet för barn och vuxna, arkitekter och intresserad allmänhet. I det nyutvecklade dialogbaserade bemötandet möter ArkDes museipedagoger besökarna, har visningar och genomför workshops.

Genom ett differentierat utställningsprogram, som sträcker sig över 150 år av samlingsmaterial, med nedslag i arkitekten Léonie Geisendorf verk, arkitekten Abelardo Gonzalez spektakulära nattklubbsinredningar samt konstnären och arkitekten Joar Nangos installation och den tillfälliga

utställningen *Designing Motherhood: Things That Make and Break Our Births* vill ArkDes erbjuda någonting för alla. Fördjupningar har erbjudits genom bokade visningar, kostnadsfria skolprogram och omfattande programverksamhet.

Myndigheten har, med en ny utställningsscenografi baserad på återbrukat material, en ny grafisk identitet och ny webb, profilerat sig som en stabil och kunskapsintensiv organisation med ett tydligt varumärke. Genom kontaktnät och noder har ArkDes expertis och samlingar nått ut till olika målgrupper.

Samlingar och kunskap

ArkDes samling är en ovärderlig kunskaps- och inspirationskälla för museets publik. Resultatet av det fleråriga forsknings-, katalogiserings- och digitaliseringsarbetet är öppnandet av utställningen ArkDes samling, som nu för första gången visar samlingarna på ett tematiskt sätt för en bred publik.

Myndighetens utställningssalar har krävt omfattande tekniska anpassningar för att möjliggöra visning av de ömtåliga originalen och har under året anpassats genom förbättrat klimat och minskat ljusinsläpp. För att begränsa slitage på objekten, i det sköra materialet papper, behöver föremålen i utställningen roteras varje år. Rotationerna möjliggör även att en större del av ArkDes samling kan visas.

ArkDes samlingar tillgängliggörs inte bara genom den nya samlingsutställningen som uppdateras löpande utan även genom olika former av digitala resurser, utlån ur samlingen och genom forskarservice till glädje för forskare, studenter, yrkesverksamma arkitekter, samt en intresserad allmänhet. Stor genomslagskraft har också konceptet *Unboxing* haft, som erbjuder besökare insyn i och fördjupad kunskap om myndighetens material.

Parallellt med det förberedande arbetet inför årets, och nästa års, rotation av objekt i *ArkDes samling* har myndigheten tillsammans med Svensk Museitjänst iordningställt en magasinslokal och genomfört en omfattande samlingsflytt av cirka 350 000 föremål. Arbetet redogörs i sin helhet under avsnitt 2.2 Samlingarnas tillväxt och bearbetning.

Forsknings- och utvecklingsinsatser

ArkDes bedriver två forskningsgrenar, en museal med inriktning på samlingarna och en praktiktäna med inriktning på gestaltad livsmiljö. Tillsammans är de viktiga kunskapskällor och utgör grunden för ArkDes kunskapsbaserade innehållsproduktion.

För att skapa och förvalta livsmiljöer som är hållbara, inkluderande, estetiskt tilltalande och funktionella, behövs flera perspektiv och kompetenser. I samarbete med andra aktörer bedriver ArkDes praktiktäna forskning inom arkitektur och design. Syftet är att pröva nya arbetssätt och uppfylla målen i *politik för gestaltad livsmiljö*. Inom den praktiktäna forskningen har ArkDes bedrivit *Open calls* (utlysningar för praktiktäna forskningsprojekt), externfinansierade forskningsprojekt, arbetat med kunskapsspridning av tidigare projekt, fortsatt projektledarskapet för Rådet för hållbara städers arbete med *Visioner i Norr steg 2*, genomfört utlysningen *VERKET*, fördjupat arbetet i det praktiktäna forskningsprojektet *Power of Places* samt förberett för det kommande projektet *RE:purpose*. I ArkDes andra forskningsgren, forskning kring

samlingarna, har ArkDes bland annat projektlett det externfinansierade forskningsprojektet *Ett nätverk av platser* och fortsatt forskningssamarbetet kring *Arkitektur i Sápmi*.

Den samlade bedömningen av verksamhetens resultat

Ett omfattande arbete har bedrivits under året för att, med samlad kraft, öppna museet och de nya utställningarna. Under det fleråriga förändringsarbete som föregått öppningen har ArkDes utvecklat interna rutiner och processer, samverkan och beslutsvägar, en ny innehållsvision, en ny grafisk identitet, en ny webbplats, sju parallella utställningar som spänner över alla ArkDes uppgifter och målgrupper, ett nytt dialogbaserat bemötande, ett nytt pedagogiskt program, genomfört en renovering av museisalarna i samarbete med Statens fastighetsverk och öppnat sin egen entré. Den nya utställningsscenografin bygger på återbrukat material från tidigare utställningar och att myndigheten därmed minskat klimatavtrycket av de nya utställningarna är ytterligare en framgång. Det är ett synnerligt gott resultat att ArkDes därutöver avslutat en omfattande samlingsflytt, samtidigt som förberedelserna för de nya utställningarna pågick som mest intensivt. ArkDes har under året dessutom ytterligare stärkt sin kompetens och position som samarbetspart inom praktisk forskning och därmed fått förtroendet att projektleda viktiga projekt för Rådet för hållbara städer.

Den samlade bedömningen av verksamhetens resultat och dess utveckling är att ArkDes ger viktiga och kvalitativa bidrag för en vidgad förståelse för hur arkitektur och design påverkar människors liv och bidrar till fördjupad kunskap om en hållbar samhällsutveckling. ArkDes agerar i nationella och internationella miljöer och forskningsprojekt och bedömningen är att ArkDes är en efterfrågad och välkänd aktör inom området. Genom nätverk och noder, museer, professionella forum, universitet och högskolor kan ArkDes expertis och samlingar nå ut till olika målgrupper och verka för en större förståelse av arkitekturens, formens och designens betydelse.

Ekonomisk översikt

Tabell 01. Totala intäkter och kostnader per verksamhetsgren, tkr

Verksamhetsgren	2024	2023	2022
Publik verksamhet			
Kostnader	39 398	40 459	50 202
Intäkter av anslag	37 377	35 929	45 751
Övriga intäkter	2 021	4 531	2 526
Samlingar och kunskap			
Kostnader	17 874	24 273	14 674
Intäkter av anslag	17 677	23 859	13 373
Övriga intäkter	197	414	-
Forsknings- och utvecklingsinsatser			
Kostnader	16 425	13 585	12 357
Intäkter av anslag	13 532	11 836	11 262

Övriga intäkter	2 893	1 749	4 322
Totalt			
Kostnader	73 697	78 318	77 234
Intäkter av anslag	68 585	71 624	70 386
Övriga intäkter	5 111	6 694	6 848

ArkDes totala verksamhetskostnader för 2024 var 4 621 tkr lägre än under 2023. Detta med anledning av att arbetet med att förbättra utställningslokalerna och att bygga en ny samlingsutställning (3 883 tkr), utvecklingen av en nya grafisk identitet (329 tkr) och utvecklingen av ArkDes webbplats (551 tkr) redovisats som anläggningstillgångar. Nämda delar ingår således inte i årets verksamhetskostnader.

Under året har även antalet årsarbetskrafter temporärt sjunkit till 35 (38) och som en följd av detta har lönekostnaderna minskat med cirka tre mkr.

Kostnaderna för Forsknings- och utvecklingsinsatser har ökat, medan Publik verksamhet och Samlingar och kunskap sjunkit något. ArkDes arbetar fokuserat för att bedriva god forskning som bidrar till hela ArkDes verksamhet likväl som till det omgivande samhället. Som ett led i arbetet har ArkDes tagit fram en ny innehållsvision med fyra forskningsgrenar, samt agerat projektledare för två större externfinansierade projekt. De externfinansierade projekten är inkluderade i Övriga intäkter under Forsknings- och utvecklingsinsatser vilket ger både ökade intäkter och kostnader. ArkDes har utöver forskningsprojekten också rekryterat nya medarbetare som kan skapa en än bättre forskningsmiljö i syfte att kunna utveckla och leda fler projekt. Tillsammans ger det att verksamhetsgrenen Forsknings- och utvecklingsinsatser ökat. Parallellt har kostnader och övriga intäkter inom Publik verksamhet minskat med anledning av att museet har fri entré samt erbjuder fria skolvisningar med egen personal.

1. Publik verksamhet

1.1 Uppgift

Statens centrum för arkitektur och design ska stärka kunskapen om och främja intresset för arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen och för samhällsutvecklingen.

Myndigheten ska verka för att dess verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor i samhället.

Myndigheten ska vara en nationell mötesplats för aktörer inom sitt område.

Myndigheten ska driva och stödja utställningsverksamhet och annan pedagogisk och debatterande verksamhet för att stärka arkitekturens, formens och designens ställning i samhället.

Myndigheten ska bidra till kunskapen om en hållbar samhällsutveckling.

Myndigheten ska hålla samlingarna tillgängliga för allmänheten.

Myndigheten ska förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.

Myndigheten ska bedriva internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Ur ArkDes instruktion

ArkDes uppgift ger myndigheten en möjlighet att väva samman kunskap om svensk arkitekturhistoria med nutida designprocesser och bidra till att forma framtidens hållbara samhällen. ArkDes strävar efter att sätta besökaren i fokus för att i dialog stärka kunskapen om och främja intresset för arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen och samhällsutvecklingen.

Särskilt fokus har lagts på att bedriva en verksamhet som svarar mot den unga publikens behov, att nå ut till nya målgrupper med fokus på den unga publiken samt strategiska nationella och internationella samarbeten.

1.2 Publik, tillgänglighet och besöksutveckling

Återrapporteringskrav publik och tillgänglighet enligt regleringsbrevet:

Statens centrum för arkitektur och design ska redovisa

- den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka den unga publiken,*
- de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, och*
- förändringar i besöksutvecklingen i förhållande till tidigare år.*

En verksamhet som svarar mot den unga publikens behov och ArkDes strävan att nå nya målgrupper med fokus på den unga publiken

ArkDes har en rik verksamhet med särskilt fokus på att attrahera unga besökare och deras medföljande vuxna. Den pedagogiska verksamheten, familjeaktiviteterna och skolverksamheten har varit särskilt prioriterade, inte minst genom att erbjuda dessa utan kostnad för att ge fler tillgång till myndighetens pedagogik och program. Arbetet redogörs i sin helhet i de följande avsnitten.

Tillgänglighet

ArkDes arbetar aktivt för att förbättra tillgängligheten till samtliga delar av verksamheten. ArkDes lanserade en ny webbplats den 31 januari vilket innebar en förbättrad tillgänglighet till det digitala utbudet. I samband med lanseringen introducerade ArkDes en ny grafisk identitet och webbplatsen anpassades till klarspråk. Äldre innehåll, såsom utställningar, rapporter och *Open calls*, uppdaterades i enlighet med den nya grafiska profilen. Filmer på webbplatsen försågs med textning eller länkades till de plattformar där de ursprungligen laddats upp med tillgång till automatiska textningsalternativ. Under våren mottog ArkDes en rapport från Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) som påpekade brister i tillgängligheten på webbplatsen. Dessa krav och rekommendationer åtgärdades av myndigheten under sommaren och ytterligare förbättringar implementerades i september.

Den fysiska tillgängligheten i ArkDes publika ytor är central vid framtagandet av varje ny utställning och har varit ett tydligt utvecklings- och fokusområde under 2024 då lokalerna till stor del fick ny utformning och nya utställningar producerades. Genom att nyttja utställningsytorna med en stor andel stående vitriner tillgängliggörs ArkDes material på ett tydligt vis och ger besökaren möjlighet att komma nära materialet. Filmer som visas i utställningarna erbjuder textning och besökare bjuds in att ta del av ljudinspelningar till filmerna via hörlurar. Sammantaget skapar detta en god ljudupplevelse i hela utställningsmiljön. Vidare har museets mindre utställningsrum försetts med akustiktyger i syfte att förbättra ljudbilden i salarna.

Lokalernas grundutformning ger gynnsamma villkor för besökare genom tröskelfria passager och hiss mellan våningsplanen. Vid museets ombyggnation, och utformningen av ny utställningsscenografi, har siktlinjer förbättrats och skyltar, texter och typsnitt bearbetats för tydlighet. Parallellt med det arbete som skett inne i salarna har arbeten även utförts utanför huset och ArkDes entré förbättrats genom att kompletteras med en ramp för rullstolsburna och barnvagnar. Samtliga dörrar i de publika ytorna har försetts med dörrautomatik och klämskydd för att öka tillgängligheten och säkerheten.

Besöksutveckling

ArkDes redovisar anläggningsbesök gemensamt med Moderna museet då myndigheterna har gemensamma entréer och ett öppet flöde mellan byggnaderna. Registreringen av besökare sker primärt med hjälp av automatiska räknare. Siffrorna omfattar inte besökare som kommer till ArkDes via trädgården och redovisar inte könsuppdelad statistik. ArkDes har under 2024 haft fri entré till museets utställningar.

Tabell 1.1 Antal besökare vid ArkDes

	2024*	2023**	2022
Antal besökare	134 966	280 178	485 806

* ArkDes öppnade för allmänheten den 27 september 2024 och besöksiffrorna redovisas därför från och med detta datum.

** Gäller för perioden 1 januari – 27 augusti 2023, därefter höll ArkDes stängt.

Publikundersökning

Sedan 2022 används *Net Promoter Score* (NPS) som mätverktyg i publikundersökningen. Analysverktyget används för att följa utvecklingen av besökarens syn på museiupplevelsen. NPS är ett standardiserat mått där ett värde över noll betraktas som bra och ett värde över 30 indikerar ett mycket bra resultat. Värdet för 2024 landade på 24 (18). ArkDes NPS har alltså ökat, men med fortsatt potential för förbättring.

En stor del av ArkDes besökare var förstagångsbesökare, 42,31 procent (71 procent). Det noteras dock en större andel återvändande besökare. 2024 angav 54,81 procent att de besöker ArkDes en till tre gånger om året (22,62 procent). Resultaten tyder på att ArkDes fortsätter att locka ny publik, samtidigt som myndigheten erbjuder en verksamhet som besökarna vill återvända till.

ArkDes har sedan öppning kontinuerligt hämtat in åsikter och tankar från besökare. Vissa aspekter som inkommit, om till exempel tillgänglighet eller ljud, har myndigheten kunnat åtgärda omgående. Flera besökare har också lämnat kommentarer om samlingarnas värde, vikten av att museet har fri entré och bedömt att museet håller en hög kvalitet på utställningarna.

1.3 Utställningar

Myndigheten visar en samlingsutställning i ständig förändring, med material från den svenska arkitekturens och designens historia, nutid och framtid. Utställningarna visar unika originalverk från ArkDes samling samt design som lyfter aktuella samhällsfrågor.

Utsikten: MYCKET (15 juni 2024 – 1 november 2024)

Utsikten är ArkDes hemliga bakgård på Skeppsholmen. Under sommaren designades *Utsikten* av konst-, arkitektur- och designgruppen MYCKET. Genom att använda traditionella hantverkstekniker, återbruk och naturmaterial designade MYCKET en förtrollad trädgård som genom lek och kreativitet fick växa och omformas under sommaren tillsammans med museets yngre besökare.

Torget: Power of Places (27 september 2024 – 24 augusti 2025)

På *Torget*, ArkDes mötesplats, kan besökare delta i samtal om hur vi lever tillsammans och den omställning vårt samhälle genomgår för att möta morgondagens utmaningar. På *Torget* visas en installation, *Power of Places*. I forskningsprojektet bakom installationen undersöker arkitekt- och konstnärgruppen Layered hur stadsdelen Nyhamnen i Malmö kan utvecklas genom att ta tillvara på det som redan finns istället för att producera nytt.

Designing Motherhood: Things That Make and Break Our Births (27 september 2024 – 31 augusti 2025)

Utställningen presenterar svensk och internationell design för alla faser av reproduktionen: befruktning, graviditet, födsel och postpartum. Den belyser även globala utmaningar och tabun inom området. När projektet, som skapats i USA, kom till ArkDes adderades ett svenskt perspektiv på reproduktionsdesign genom samarbeten med svenska forskare och organisationer.

ArkDes samling (27 september 2024 – pågående)

I museets samlingsutställning, som har föregåtts av flera år av förberedelser, presenteras för första gången ett urval av de byggnader, idéer och platser som format det moderna Sverige. Föremålen visas tillfälligt. Efter cirka ett år förs de tillbaka till magasinerna och ger plats för nya perspektiv, historier och föremål som då tillförs utställningen. Med det nya konceptet *Unboxing* bjuder ArkDes in besökaren att tillsammans med museets intendent upptäcka samlingen.

Léonie Geisendorf (27 september 2024 — 5 oktober 2025)

Den polskfödda arkitekten kom till Sverige 1938 och blev snabbt en av landets mest tongivande arkitekter. I hennes samling kan besökarna upptäcka 1950-talets kanske mest eleganta resebyrå, fängelseceller från 1970-talet, en hånad och hyllad yrkesskola, och drömprojektet – en katolsk kyrka i Stockholm som aldrig blev byggd.

Abelardo Gonzalez (27 september 2024 – 5 april 2026)

Arkitekten Abelardo Gonzalez spektakulära inredningar var något nytt i slutet av 1970-talet och hans nattklubbar blev en inkluderande miljö dit alla var välkomna. I ArkDes samlingsutställning kan besökarna uppleva klubbarna Trocadero och Tunnelns glammiga världar.

Joar Nango (27 september 2024 – 3 maj 2026)

Joar Nango är arkitekt och konstnär vars arbete är djupt rotat i Sápmi. I sina verk utforskar han den roll som samisk arkitektur, urfolksarkitektur och hantverk har i dagens samhälle. I videoverket *Post-Capitalist Architecture TV (PCA-TV)* får besökarna lära känna arkitektur i Sápmi genom Joar Nango och regissören Ken Are Bongo. Joar Nangos installation är ursprungligen skapat för *Girjegumpi: The Sámi Architecture Library* som visades av ArkDes i den Nordiska paviljongen under den 18:e arkitekturbiennalen i Venedig 2023.

Pepparkakshus 2024 (29 november 2024 – 12 januari 2025)

Utställningen *Pepparkakshus* har arrangerats sedan 1990. Konceptet bygger på att museet bjuder in allmänheten att lämna bidrag till utställningen, som har ett nytt tema varje år. Med anledning av museets återöppning var årets tema *Comeback*.

Lådan på Lovön

Lådan är en rekonstruktion av Ruth och Ralph Erskines första hem i Sverige, som byggdes 1989. Under 2024 har ArkDes, med utgångspunkt i det förhöjda säkerhetsläget, valt att inte tillåta några visningar av *Lådan* på grund av dess närhet till FRA.

1.4 Pedagogisk verksamhet

ArkDes vill genom föreläsningar, skolprogram, familjeworkshops, samtal och debatter rikta till en bred allmänhet, väcka nyfikenhet och bidra till ökad kunskap och förståelse för arkitekturens, formens och designens betydelse. ArkDes gör fördjupande programaktiviteter kring aktuella utställningar i form av samtal, familjeaktiviteter, event, specialvisningar med mera.

Publika aktiviteter

Programkonceptet *Unboxing* har en permanent plats i ArkDes samlingsutställning och tar fasta på uppdraget att tillgängliggöra ArkDes samling. Hit bjuds besökarna in för att i utställningsrummet, varje eftermiddag mellan klockan 13 och 16 och tillsammans med ArkDes intendent, packa upp och titta på aldrig tidigare visade föremål ur museets magasin.

Utöver dagliga *Unboxing* har ArkDes under hösten även arrangerat tematiska kvällsprogram med inbjudna experter som tillsammans med museets intendent och besökare fördjupat sig i arkitekt Carl Bergstens ritningar till passagerarfartyget M/S Kungsholm, arkitekt Léonie Geisendorfs arbetsprocess för Stockholms nya katolska kyrka och arkitektillustratören Lisa Bauers samling som under 1950-talet bidrog till att forma det nya svenska hemmet.

I samband med återöppningen invigdes även *Torget*, ArkDes mötesplats. På *Torget* har ArkDes fått en publik plattform dit besökarna bjuds in till samtal och workshops om hur utformningen av våra städer, samhällen och platser påverkar vår vardag och välbefinnande. *Torget* invigdes med ett samtal om det praktiska forskningsprojektet *Power of Places* där inbjudna arkitekter och konstnärer tillsammans med projektledare från ArkDes samtalade om hur gamla industri- och hamnkvarter i Nyhamnen i Malmö kan öppnas upp till en offentlig plats för allmänheten. I samtalet med konsthantverksgruppen MalmöVÄV lyftes konsthantverkets roll i omställningsprocesser. Besökarna bjöds även in till prova-på workshops, en aktivitet som också resulterade i ett samarbete med festivalen Stockholm Craft Week.

I workshopen *Oracle Walks* fick publiken testa ett nytt verktyg som drivs av Chat GPT och är utformat för att utmana och förändra hur vi rör oss till fots i våra städer. Workshopen var en av ArkDes delar i forskningsprojektet *Gångbart* som administreras av Kungliga tekniska högskolan och Uppsala universitet och finansieras av Formas, och som vill öka förståelse för gåendet och dess roll i skapandet av offentliga rum. På *Torget* arrangerades även en workshop med *Årets strålkastare*, en utmärkelse som lyfter aktörer som genom sitt arbete exemplifierar målen i Sveriges nationella politik för arkitektur, form och design samt bidrar till att sprida kunskap och goda idéer.

I samband med den tillfälliga utställningen *Designing Motherhood: Things That Make and Break Our Births* arrangerades under hösten två panelsamtal i samarbete med föreningen Stockholms Kvinnohistoriska. Det första samtalet lyfte frågor kring hur samhället är utformat att hantera och bemöta olika identiteter kring föräldraskap, samt den barnlösa kvinnans roll, historiskt och idag. Det efterföljande samtalet hade fokus på gravidmagens förändrade status från något som till varje pris måste döljas till en statussymbol som visas upp på röda mattan och skapat en ny industri och efterfrågan vad gäller mode, design och olika tjänster.

Utöver programkonceptet *Unboxing*, mötesplatsen *Torget* och program kopplade till tillfälliga utställningar har ArkDes under hösten även varit en välkomnande arena för bokpresentationer, medlemsmöten och konferenser i syfte att bredda museets målgrupper, knyta tätare band till gamla såväl som nya samarbetsparter med koppling till ArkDes verksamhetsområden såsom Formas, Svensk Form, Stockholm Stadsarkiv, Centrum för Näringslivshistoria och Stiftelsen

Svensk Industridesign (SVID). Sammanlagt har drygt 3800 besökare tagit del av ArkDes publika programaktiviteter under hösten 2024.

Visningar

Visningar av utställningar är ett av ArkDes verktyg för att erbjuda fördjupad kunskap, engagera besökarna och bjuda in till samtal. ArkDes erbjöd under 2024 tre olika bokade visningar.

ArkDes samling

Visningen erbjuder besökaren en inblick i berättelserna och originalverken från museets omfattande magasin. Materialet består av 150 år av svensk arkitektur- och designhistoria, från de första idéerna på ritbordet till arkitekturens och designens utformning av våra städer.

Att skapa ett nytt museum

ArkDes har, i utformningen av de nya utställningssalarna, samarbetat med arkitektkontoret Arrhov Frick. Under visningen besöks hela museet med korta introduktioner till dess olika områden och utställningar, samt ger en djupgående presentation av designprocessen.

Designing Motherhood: Things That Make and Break Our Births

Visningen av utställningens 300 föremål ger besökaren perspektiv på svenska och globala utmaningar, samhällseliga normer och tabun kring reproduktiv hälsa.

Tabell 1.2 Allmänna visningar

	2024	2023	2022
Antal visningar	7	413	268
Antal deltagare	170	1 340	1 252

Tabell 1.3 Bokade visningar

	2024	2023	2022
Antal visningar	40	16	102,5
Antal deltagare	680	247	1 203

Antalet bokade visningar har ökat till 40 (16), vilket betyder att ArkDes, under den korta del av året som museet varit öppet, lyckats nå långt fler besökare som bokat sitt besök än tidigare år. ArkDes valde dock att enbart erbjuda bokade visningar under hösten för att introducera alla medarbetare i de olika visningskoncepten och därför är antalet allmänna visningar lågt. Under 2025 kommer allmänna visningar att åter erbjudas.

Barn och unga (på fritiden)

Myndigheten har sedan ett par år tillbaka arbetat för att lyfta arkitektens kreativitet och skaparkraft i det pedagogiska utbudet. 2023 års pop-up lekmodul, *Bygg din lekplats*, var en prototyp för ett nytt programkoncept och till 2024 togs en mer varaktig version av en bygg- och lekplats fram på *Utsikten*. Designen och det tillhörande programmet utformades av konst-, arkitektur- och designgruppen MYCKET. Barns medskapande var centralt i projektet och under

tre tillfällen i april och maj deltog en fritidsgrupp från Filosofiska grundskolan i Skarpnäck för att tillsammans med MYCKET bygga och utveckla *Utsikten*, och komma med idéer till sommarens fria lek och workshops. *Utsikten* hade vernissage 15 juni och totalt anordnades 33 workshop-tillfällen där 3798 barn och vuxna deltog och bidrog till att utveckla platsen.

Under sommaren deltog ArkDes även på Kulturfestivalen i Kungsträdgården samt var värd för Skeppsholmslägret under en vecka i juni. Den 17 september hölls, för tredje året i rad, Skeppsholmsdagen där Skeppsholmens kulturverksamheter gemensamt öppnar upp sina hus för besökarna. ArkDes erbjöd då workshop på *Utsikten* där barn skördade sommarens frukter.

Under höstens workshop bjöds barn in för att väva på *Torget* och i *Studion*. Workshopen hämtade inspiration av MalmöVÄVs arbete i *Power of Places* och den vävda pergola av återbrukat material som svävar över *Torget*. Workshopen gavs på helger och under höstlovet. På höstlovet erbjöds även en bokstund för museets yngsta besökare i Joar Nangos goahti.

Tabell 1.4 Familjeaktiviteter

	2024	2023	2022
Antal tillfällen	52	131	123
Antal barn	2484	4 424	4 231
Antal vuxna	2094	3 516	3 350
Totalt antal deltagare	4578	7 940	7 581

Totalt erbjöd ArkDes 52 familjeaktiviteter. I aktiviteterna deltog 2484 barn och 2094 vuxna, vilket är en ökning av antal deltagare till per tillfälle men en minskning i antal med anledning av att aktiviteterna enbart hölls under en del av året. Samtliga aktiviteter erbjöds utan kostnad.

Skolverksamhet

För att stärka kunskapen om och väcka intresset för den gestaltade livsmiljö bland barn och unga är skolan en central aktör och samarbetspartner. ArkDes har en rad skolprogram för olika åldrar som behandlar olika delar inom arkitektur och design.

För att ge fler möjlighet att delta var ArkDes skolprogram och visningar kostnadsfria för grundskolan, gymnasiet och SFI. Två nya skolprogram kopplade till *ArkDes samling* lanserades under året och för SFI erbjöds en visning av *ArkDes samling*, på lättare svenska.

För gymnasiet: Ideologi och teknik i arkitekturhistorien

Skolprogrammet har fokus på 1900-talets arkitektur- och samhällsbyggnadshistoria och kopplingen mellan teknisk utveckling, material och ideologiska strömningar så väl som estetiska ställningstaganden. I en dialogbaserad visning utforskas designprocessen samtidigt som föremålen visar hur kreativitet kan skapa morgondagen.

Pedagogiska program kring Gestaltad livsmiljö

Under 2024 har samarbetet med Anna Whitlocks gymnasium fortsatt och den prototyp som togs fram under 2023 testades på nytt. Programmen vill väcka unga vuxnas intresse för och

medvetenhet om den gestaltade livsmiljön för att de själva sedermera ska kunna ta intryck av, och göra avtryck i, stadsutvecklingen. Utöver detta har processen visats upp på *Torget* för att sprida medvetenhet kring gymnasieskolans möjlighet att arbeta med samhälls- och gestaltungsfrågor.

För mellanstadiet: Bygga framtid

ArkDes skolprogram för mellanstadiet kretsar kring arkitekturens möjligheter och utmaningar. Med utgångspunkt i *ArkDes samlings* undersöks olika byggnadssätt och hur kreativitet och samarbete kan förbättra vår miljö och vårt sätt att leva. Skolprogrammet bokas med eller utan workshop.

Lärare

ArkDes arbetar mot lärare och blivande lärare i hela landet för att, genom dem, nå ut till fler inom målgruppen barn och unga. Myndigheten samarbetar inom ramen för detta med Kungliga Tekniska Högskolan och Stockholms universitets lärarutbildningar för F-6. Under 2024 genomfördes 14 seminarier med lärare och lärarstudenter.

Tabell 1.5 Skolprogram

	2024*	2023**	2022
Antal skolprogram	46	74	46
Antal deltagare	1671	2 381	1 292
-varav lärare	327	151	86
Klasser på egen hand	158	61	317

*Bokade skolprogram erbjöds under perioden 1 oktober till 1 december. Utanför dessa datum genomfördes samarbetet med Anna Whitlocks gymnasium.

**Bokade skolprogram erbjöds under museets öppna period 1 januari – 27 augusti. Utanför dessa datum genomfördes samarbetet med Anna Whitlocks gymnasium.

Totalt besökte 148 förskolor och skolor också *Pepparkakshus*, samtliga elever togs emot av museets pedagoger och gavs en kort introduktion till ArkDes och utställningen.

Program på annan ort

ArkDes medarbetare har under året varit inbjudna till olika arenor för att hålla föredrag och delta i paneler. Ämnena har varit kopplade till ArkDes mångfacetterade verksamhet och områden och har exempelvis berört uppdraget *politik för gestaltad livsmiljö*, praktisknära- och arkitekturhistorisk forskning samt nationella och internationella sammanhang kopplade till utveckling inom museisektorn och kulturarv. Målgrupperna har varit tjänstepersoner och politiker vid statliga myndigheter, kommuner, länsstyrelser och departement, men även akademi och privata aktörer, såväl i Sverige som internationellt.

Som ett led i att sprida kunskap om det utvecklingsarbete som ArkDes genomfört under de senaste åren bjöds myndigheten bland annat in till att föreläsa både på ICAM i Hongkong och på ICAM-T i Taiwan. Föreläsningarna var välbesökta och möjliggjorde att flera viktiga nätverk skapades. ArkDes har också återkommande delat med sig av sina kunskaper inom de forskningsprojekt myndigheten driver och i sin sakkunskap, bland annat på Digikult om forskningsprojekt inom öppna länkade data, på konferensen Teknik- och vetenskapshistoriska

dagarna med forskningsresultat ur arbetet med utställningen *ArkDes samlings* och om att kvinnohistoriens plats är överallt tillsammans med Stockholms kvinnohistoriska på Sveriges museers vårmöte.

1.5 Identitet och media

Samverkan och nätverk

Myndigheten ska särskilt samverka på nationell, regional och lokal nivå med andra berörda myndigheter, museer och enskilda aktörer, däribland det civila samhällets organisationer. Myndigheten ska bedriva internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete. Ur ArkDes instruktion

En viktig samverkan för ArkDes är inom *politik för gestaltad livsmiljö*. ArkDes deltar i Rådet för hållbara städer tillsammans med tolv andra myndigheter och organisationer, håller i nodnätverk och samverkar med Boverket, Statens konstråd och Riksantikvarieämbetet bland annat om den årliga konferensen om gestaltad livsmiljö. Den samverkansplattform som Rådet för hållbara städer utgör är ett viktigt forum för ArkDes arbete med att verka för att arkitektur, form och design ska bidra till en hållbar samhällsutveckling. Rådet för kontinuerlig dialog, samverkar och involverar aktörer på nationell, regional och lokal nivå för att möjliggöra och utveckla nya samarbetsformer mellan myndigheter, regioner, kommuner, näringsliv och civilsamhälle.

Inom utställningsverksamheten har ArkDes inlett nya samarbeten bland annat med Nieuwe Instituut om en gemensam utställning och med Airside Gate 33 Gallery i HongKong om att visa ArkDes vandringsutställning *Wierd Sensation Feels Good: the World of ASMR*, vilka båda öppnar under 2025. Myndigheten ingår i flera forskningsnätverk som Arkitektur i Sápmi, ett samarbetsprojekt mellan ArkDes, Nasjonalmuseet i Norge och Finlands Arkitekturmuseum. Vidare har ArkDes även haft samtal med Nasjonalmuseet i Norge och Finlands Arkitekturmuseum angående den nordiska paviljongen på Venedigbiennalen som parterna driver tillsammans.

ArkDes samverkar även med andra museer och organisationer genom professionella forum och nätverk såsom Samlingsforum, Forum för utställare och Centralmuseernas olika nätverk och råd, fram för allt inom digitalisering.

ArkDes Vänner

Samarbetet med ArkDes Vänner är ett kontinuerligt och givande utbyte. Stipendiet via Google Ad Grants fortsätter genom ArkDes Vänner. I december 2024 utvecklades en ny logotype åt vänföreningen, anpassad för att gå i linje med till ArkDes nya grafiska form, ett arbete som förväntas arbetas ut i pamfletter under 2025.

Varumärke och medialt genomslag

I samband med återöppningen lanserade myndigheten en ny visuell identitet framtagen av A.M. Stockholm. För att förstärka och synliggöra myndighetens varumärke presenterades en uppdaterad logotyp, färger och skyltsystem samt en familj av typsnitt speciellt utvecklade för

ArkDes. Utvecklingen av den nya grafiska identiteten gjordes i samklang med den gestaltning och omdaning av museets publika ytor som pågick parallellt, och som leddes av arkitektkontoret Arrhov Frick. I den nya logotypen har namnet delats upp i två rader vilket möjliggör en stor flexibilitet i användandet och betonar myndighetens båda kärnämnen *Arkitektur* och *Design* på ett nytt sätt. Den nya grafiska identiteten har lanserats genom fysiska och digitala kampanjer med fokus på att museet återöppnar, dess ämnen och fri entré.

ArkDes har under 2024 fokuserat på att utveckla relationen till media genom ett strategiskt pressarbete och hög tillgänglig hos talespersoner och representanter för myndighetens arbete med program, samlingar och forskningsfrågor. Det strategiska arbetet har bestått av att ta fram pressstrategier, skapa pressmeddelanden, införsäljning av nyheter och att bjuda in press till visningar inför återöppnandet av museet.

Huvudfokus har varit att stärka ArkDes nya varumärke och identitet, och att skapa ett långsiktigt förtroende för verksamheten. Målet har varit att skapa nyfikenhet kring myndighetens unika samling och att lyfta fram hur de nya utställningarna, var för sig såväl som en helhet, speglar ArkDes uppdrag.

Intresset från media har varit stort, inte minst vid återöppnandet av museet. Nyheten om fri entré tillsammans med de nya utställningar och ytan *Torget* fick brett genomslag i flertalet medier och Aftonbladet skrev artikeln *Lovande för framtiden när ArkDes återöppnar*. Det nya konceptet *Unboxing* har också varit föremål för mediernas intresse på riksnivå på SVT Kulturnyheterna och P1 Kultur.

Inför återöppnandet bjöds utvalda medier som Arkitekten och Dagens Nyheter in, vilket resulterade i positiva inslag med brett genomslag. Arkitekten skrev om arbetet med att återbruka material från tidigare utställningar och Magasin K uppmärksammade arbetet som gjorts inför återöppningen.

Under året har pressarbete skett kring det praktiktäna forskningsprojektet *Power of Places*. Projektet, som handlar om att hitta metoder för att ta tillvara platsers existerande resurser, genererade ett högt nyhetsvärde för den nedlagda färjetterminalen i Nyhamnen i Malmö vilket resulterade i två större artiklar i Sydsvenskan.

Ett annat stort genomslag under året rör ArkDes projekt *Visioner i Norr steg 2*, ett initiativ från Rådet för hållbara städer. Nyheten om de sex team som valts ut till att genomföra steg två i projektet skapade genomslag på riksnivå genom nyhetsbyrån TT. Nyheten genererade artiklar i flertalet tidningar som exempelvis Aftonbladet och Folkbladet Västerbotten.

Årets konferens om gestaltad livsmiljö uppmärksammades av tidningen Arkitekten, som även uppmärksammade utmärkelsen Årets strålkastare som delas ut av ArkDes, Boverket, Riksantikvarieämbetet och Statens konstråd.

En efterlängtat comeback var årets pepparkakshusutställning som gav ArkDes stor spridning i bland annat TV4 nyheter, SVT Stockholm, Mitt i, P4 Stockholm, DN och Radio Sweden.

Tabell 1.6 Omnämning i artiklar, bloggar, etermedia.

	2024	2023	2022
Antal omnämningen	549	800	1 318

Källa: *Notified* och Mediarkivet

Antal omnämningen har varit 549 stycken (800). Omnämningarna har för 2024 koncentrerats till tre månader från museets återöppning i slutet av september och perioden därefter. Utifrån att verksamheten oftast får publicitet i samband med utställningsöppningar, något som vanligtvis sker vid flertalet tillfällen under året, är antal omnämning att betrakta som ett gott resultat.

Digitala fokusprojekt och digital räckvidd

ArkDes digitala kanaler används för att informera om verksamheten, locka besökare och stärka myndighetens digitala närvaro. De digitala plattformarna – arkdes.se, Instagram, Facebook och LinkedIn – riktar sig till olika målgrupper (granskare, sökare och besökare) med webbplatsen som nav för all kommunikation, och nyhetsbrev riktade till alla målgrupper. På Instagram visar *@arkdes_collections* samlingarna och arbetet bakom kulisserna, medan *@arkdes* kommunicerar övrig verksamhet. ArkDes två LinkedIn-konton slogs ihop under året för att effektivisera kommunikationen om myndighetens arbete inom gestaltad livsmiljö, forskning och samlingar.

Utifrån myndighetens strategi för att stärka den digitala närvaron, har arbetet med en ny webbplats prioriterades. Den nya webbplatsen lanserades den 31 januari 2024 och mötte de behov som tidigare identifierats. Fokus låg på att skapa en robust och tillgänglig plattform som fungerar som ett digitalt skyltfönster och speglar den nya grafiska identiteten och besöksupplevelsen. Efter lanseringen implementerades funktioner som bokningsformulär och kalender, parallellt med att nyhetsbrev migrerades till en mer flexibel plattform med en ny strategi för innehåll. Ett nytt analysverktyg för datatrafik infördes även. I samband med att den nya webben lanserades och nyhetsbrev migrerades har den gamla webbplatsen, och äldre nyhetsbrev, arkiverats.

Även digitala processer för pepparkakshusetställningen, inklusive anmälan, röstning och presentation av bidrag har utvecklats under året. Arbetet har förenklats för såväl besökare som personal och bygger på en återanvändbar struktur. Därutöver har *Street Moves* kunskapsbank integreras med den nya grafiska identiteten för att förstärka samhörigheten med ArkDes övriga verksamhet.

Tabell 1.7 Användarutveckling, räckvidd och besökare i digitala kanaler, antal

	2024	2023	2022
<i>ArkDes.se</i>	175 859	114 127	252 969
Facebook användarutveckling	16 563	16 363	15 113
Facebook räckvidd	692 707	491 001	3 739 770
Instagram <i>arkdes</i> användarutveckling	31 685	28 789	27 580
Instagram <i>arkdes</i> räckvidd	453 962	353 062	1 244 470
Instagram <i>arkdes_collections</i> användarutv.	10 102	9 689	9 360

Instagram <i>arkdes_collections</i> räckvidd	233 307	172 057	154 893
LinkedIn besök <i>ArkDes +ArkDes Think Tank*</i>	3 642	3 753	1 570
LinkedIn räckvidd <i>ArkDes +ArkDes Think Tank*</i>	148 430	118 819	41 445

*From 2024 har myndigheten enbart ett (1) LinkedIn-konto.

1.6 MU-ersättning

Återrapporteringskrav medverkans- och utställningsersättning enligt regleringsbrevet:
Statens centrum för arkitektur och design ska mot bakgrund av gällande avtal mellan staten och berörda konstnärsorganisationer om konstnärers medverkan och ersättning vid utställning av konstverk (MU-avtalet) särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts i enlighet med avtalet.

Myndigheten ska enligt gällande avtal mellan staten och berörda konstnärs-organisationer om ersättning vid utställning av konstverk, särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer.

ArkDes har under 2024 betalat ut MU-ersättning om 588 tkr för genomförda utställningar och avser utbetald ersättning för medverkan i *ArkDes samlings, Designing Motherhood: Things That Make and Break Our Births* samt 2023 års verk i Nordiska paviljongen under den 18:e arkitekturbiennalen i Venedig, *Girjegumpi: The Sámi Architecture Library*.

Tabell 1.8 Utbetald ersättning till konstnärer MU-avtalet (tkr)

	2024	2023	2022
Utbetald ersättning	588	0	0

1.7 Analys och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling inom den publika verksamheten

Myndigheten har haft stort fokus på att välkomna besökare tillbaka till ArkDes. ArkDes utställningsprogram ska spegla hela bredden av dess uppdragen inom arkitektur, design, gestaltad livsmiljö och utgöra en mötesplats för samtal och debatt om framtidens städer och samhällen. Oavsett besökarens förkunskaper ska det finnas något för alla att uppleva och lära sig. Ett stort utvecklingsarbete avseende det dialogbaserade bemötande som nu präglar ArkDes publika arbete har pågått under året och utgör kärnan i det pedagogiska arbetet. Det höga antalet besökare i programpunkter (3 800) och det höga antalet personer som kommit till museet (134 966) tillsammans med positiva publikundersökningar och publikmätningar visar att besökarna inte enbart hittat tillbaka utan också uppskattat sitt besök.

ArkDes har arbetat aktivt med att stärka sin identitet och närvaro i media. Detta innefattar samarbeten både på nationell och internationell nivå samt deltagande i forskningsprojekt och nätverk inom arkitektur och design. Att stärka den digitala närvaron har varit en prioritering, inte minst genom framtagandet av en ny webbplats. Det kan konstateras att de insatser ArkDes har gjort för att stärka sin digitala närvaro är väl valda och redan gett resultat i form av ökad

räckvidd med webbplatsen som ett nav för information om utställningar, samlingar, forskning och aktiviteter.

Myndighetens bedömning är att medianärvaron har haft en positivare ton än tidigare där artiklar och reportage om ArkDes återöppning fått stort utrymme. Museets talespersoner har fått möjlighet att berätta om verksamheten i flera nyhetskanaler och SVT Kulturnyheterna gjorde ett längre inslag om museets återöppning med ArkDes tillförordnande överintendent.

Sammantaget kan konstateras att ArkDes har lyckats återöppna med ett differentierat utställningsprogram, programpunkter och visningar och lyckats integrera framtidsfrågor kopplade till de kulturpolitiska målen inom gestaltad livsmiljö i museilokalerna likväl som i landet. Genom den publika verksamheten har ArkDes expertis och samlingar nått ut till olika målgrupper och verkat för en större förståelse för arkitekturens, formens och designens betydelse. Myndighetens bedömning är att ArkDes genom återöppningen stärkt sitt varumärke bland annat genom sin nya grafiska identitet och blivit en mer efterfrågad och välkänd aktör inom området. Publikens och medias positiva respons visar på att ArkDes har bidragit till att stärka arkitekturens, formens och designens ställning i samhället.

2. Samlingar och kunskap

2.1 Uppgift

Statens centrum för arkitektur och design ska stärka kunskapen om och främja intresset för arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen och för samhällsutvecklingen.

Myndigheten ska vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika samlingarna och hålla samlingarna tillgängliga för allmänheten.

Myndigheten ska bidra till kunskapen om en hållbar samhällsutveckling.

Myndigheten ska följa utvecklingen av arkitektur och design och verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra.

Myndigheten ska förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.

Myndigheten ska bedriva internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete

Ur ArkDes instruktion

2.2 Samlingarnas tillväxt och bearbetning

Samlingarna omfattar cirka fyra miljoner föremål, från teckningar, skisser, handlingar och referensmaterial till böcker, fotografier, diabilder, film- och ljudinspelningar, modeller och andra tredimensionella föremål. Samlingen räknas som en av världens största arkitektursamlingar och sträcker sig från 1850-talet till nutid, men med tyngdpunkt på tiden mellan 1930 och 1970. Stora delar av samlingen är okatalogiserad. Inför den nya samlingsutställningen gjordes omfattande inventering och beforskning av samlingen. Inventeringen har synliggjort material som tidigare varit otillgängligt och resulterat i en större förståelse för vilka luckor som finns i samlingen.

ArkDes förvärvspolicy ligger till grund för all förvärvsverksamhet, både uppsökande förvärv och emottagande av donationer. Policyn fokuserar på att strategiskt fylla de luckor som finns i samlingen, till exempel samtida svensk arkitektur och kvinnors bidrag till konstformen. Under 2024 beslutade myndigheten även en ny strategi för förvärv till samlingarna som redogör för hur prioriteringar framåt ska säkerställa att samlingen utvecklas i linje med policyn. Fokus för förvärvsverksamheten låg särskilt på att förvärva föremål som kan visas i kommande rotationer av samlingsutställningen.

Under året tog ArkDes emot elva samlingar av varierande omfång.

Beslutade förvärv under 2024

Jack Hanson, ritningsmaterial

Region Stockholm, kommunikationsmaterial

Léonie Geisendorf, Anslagstavla

Kvinnors byggforum, foto- och ritningsmaterial

Carl-Axel Acking, handlingar och fotografier

Gunnar Asplund, skiss av biografen Skandia

Nyréns, mindre samling föremål

MARELD, mindre samling fotografier

Lars Hector, filmmaterial
Max Plunger, fotosamling
Kerstin Ronnemark, mindre samling fotografier

Ca 250 föremål försågs inför återöppning med kompletterande information som kom fram under researcharbetet för *ArkDes samling*. En rutin för bevarande av forskningsresultat sjuöptes parallellt med detta arbete. Under våren utfördes konserveringsåtgärder på föremål inför att de skulle ställas ut. Totalt synades över 500 föremål, varav över 200 åtgärdades. Till den nya samlingsutställningen ramades 20 verk, av dessa var åtta ramar återbrukade från tidigare utställningar.

För att flytta samlingsmaterial från Kungliga biblioteket till mer ändamålsenliga magasinlokaler har ArkDes under året fortsatt att ordna, inventera och förteckna okatalogiserat material, ett arbete som inleddes 2022. I arbetet engagerades emellanåt stora delar av ArkDes personal, både som en resursförstärkning i ordnings- och förteckningsarbete och som en kompetenshöjande insats för de personalgrupper som i sitt dagliga arbete inte arbetar nära samlingarna. Under hela flytten engagerades personal från samtliga enheter. Totalt ordnades och förtecknades drygt 127 000 föremål, varav cirka 26 000 ritningar, 68 700 handlingar, 64 modeller och 32 400 foton. Flytten avslutades den 30 juni och omfattade cirka 350 000 föremål.

Utöver ordnande i samband med samlingsflytten genomfördes uppordningsarbete och förtecknande av ytterligare samlingar från arkitekterna Edwin Engström (1890 – 1971), Jack Hanson (1927 – 2021), Magnus Silfverhielm (f. 1945), arkitektkontoret Murman arkitekter och fotografen Sten Vilson (1920 – 2007). Sammanlagt ordnades och förtecknades cirka 430 ritningar, 200 handlingar, en modell och 2 500 fotografier.

I arbetet med att främja en god forskningsmiljö har fokus lagts på kunskapsuppbyggnad kring samlingarna samt på att tillhandahålla en bra infrastruktur för forskare, se vidare under kap. 3.3 Samlingsforskning.

2.3 Förmedling av samlingarna

ArkDes samlingar tillgängliggörs genom olika former av digitala resurser, utlån ur samlingarna, utställningar och forskarservice.

Genom utställningen *ArkDes samling* skapades för första gången en möjlighet för den breda allmänheten att se, och fördjupa sig i, de samlingar som myndigheten förvaltar. Konceptet *Unboxing* är en viktig byggsten i detta. *Unboxing* är ett tillfälle för myndigheten att visa upp oupptäckta delar av ArkDes samling, att sänka trösklar för besökare att fördjupa sig i samlingsmaterialet samt att synliggöra hur arbetet bakom kulisserna går till. Inför öppning förbereddes detta nya koncept, med analyser och riskbedömning, för personal såväl som för samlingsmaterial. I september 2024 sjuöptes det nya visningskonceptet och har mottagits mycket väl. Se mer under 1.4 Pedagogisk verksamhet

På instagramkontot [@arkdes_collections](#) förmedlas nyupptäckt material på ett lättillgängligt sätt för att nå en bredare målgrupp såväl som en internationell publik. Vid årets slut nåddes 233 307

(172 057) personer, vilket är en ökning med 35,6 procent sedan förra året. På kontot har digitaliserade föremål ur samlingarna publicerats, och urvalet har, i så stor utsträckning som möjligt, en koppling till händelser på museet som utställningar, program och boksläpp såväl som aktuella händelser i samhället.

Samlingarna förmedlades även genom utlån till andra museer, där de utlånade verken visas i deras utställningar. Under en stor del av 2024 rådde lånestopp eftersom samtliga resurser fokuserade på återöppningen. Nya låneärenden med Malmö konsthall och Konstakademien har dock inletts under hösten.

2.4 Forskarservice

ArkDes forskarservice är en välanvänd resurs för att ta del av specifika delar av samlingarna. Forskarservice kontaktas till lika delar av arkitekter, studenter och lärare inom akademien och allmänintresserade besökare. Frågorna kan röra renoverings-, ombyggnads- eller utbyggnadsprojekt, att hitta material till publikationer eller vara av akademiskt intresse.

Tabell 2.1 Forskarservice

	2024	2023	2022
Antal besökare i Forskarservice	112*	216**	259
Antal forskarförfrågningar via mail	445	401	323
Antal bildbeställningar	31	175	395

*Antalet besök redovisas för perioden oktober – december 2024

** Antalet besök redovisas för perioden januari-september 2023

2.5 Digitalisering av kulturarv och utveckling av digitala tjänster

Åtterrapporeringskrav digitalisering av kulturarv och utveckling av digitala tjänster enligt regleringsbrevet:

Statens centrum för arkitektur och design ska redovisa resultatet av arbetet med digitisering och digitalisering av myndighetens samlingar. Av redovisningen ska framgå dels samlingarnas storlek, inklusive årets tillväxt, dels hur stort antal i och hur stor andel av samlingarna som är digital. Det ska också framgå hur stor andel av samlingarna som är digitalt tillgänglig. Av redovisningen ska det dessutom framgå vilka delar av resultatet som härrör från den medelsförstärkning som myndigheten har tilldelats. Myndigheten ska också redovisa vilka kostnader myndigheten har haft för arbetet med digitisering och digitalisering.

Digitalisering av kulturarv och utveckling av digitala tjänster

Digitaliseringen av samlingarna delas in i löpande digitalisering, genom interna och externa beställningar av högupplösta digitala bilder, och i strategisk digitalisering inom specifika projekt. ArkDes digitaliserade samlingar tillgängliggörs via ArkDes hemsida, instagramkontot @arkdes_collections, kulturarvsportalen *Digitalt Museum*, den nationella aggregatorm *K-samsök* samt söktjänsten *Kringla* och i den europeiska kulturarvsportalen *Europeana*.

Till den strategiska digitaliseringen hör konverteringen av ca 50 000 glasnegativ som ingår i fotografen Sune Sundahls samling. Projektet har pågått sedan 2018.

Under året har 2530 glasnegativ digitaliserats, och totalt finns 43 295 tillgängliga via *Digitalt museum*.

ArkDes har, om än i begränsad omfattning, fortsatt med att tillgängliggöra samlingarna på Wikimedia Commons och Wikipedia. Totalt finns nu 2410 bilder från ArkDes tillgängliga via Wikimedia Commons. De 642 wikipediasidor på 37 olika språk som innehåller bilder ur ArkDes samlingar har för närvarande runt 218 000 sidvisningar per månad.

En annan del av digitaliseringsarbetet har fokuserat på att digitalisera mycket av det material som visas i den nya samlingsutställningen, med målsättningen att erbjuda en digital fördjupning för de som inte kan ta sig till ArkDes fysiska lokaler. Runt 2 000 föremål digitaliserades för dettas ändamål.

Tabell 2.2 Digitalisering av samlingarna och digital förmedling

	2024	2023	2022
Digitalisering			
Samlingarnas storlek (ca. antal föremål)	≈ 4 000 000	≈ 4 000 000	≈ 4 000 000
-varav årets tillväxt (ca. antal föremål)	≈ 225	≈ 350	≈ 750
-varav årets tillväxt (antal förvärv)	11	19	7
Antal registrerade poster i samlingsförvaltningssystemet	459 838	458 604	451 508
-varav antalet föremål som finns digitaliserade i form av strukturerat kataloginformation samt tillhörande digital representation.*	89 341	84 600	73 137
Andel av samlingarna som är digitaliserade	2,23%	2,11%	1,82%
Antal poster tillgängliga för allmänheten	233 775	230 790	217 266
-varav antal digitaliserade föremål som är digitalt tillgängliga för allmänheten**	70 827	65 340	59 688
Andel av samlingarna som är digitalt tillgängliga för vidareutnyttjande	1,64%	1,63%	1,49%
Digital förmedling			
Nedladdningar från Digitalt Museum	15 821	15 542	14 940
Antal sidvisningar Digitalt Museum	256 511	188 932	138 873
Antal bildfiler på Wikimedia Commons	2 410	2 404	2 305
Antal sidvisningar på Wikipedia	2 615 514	≈ 2 000 000	≈ 1 000 000

*Motsvarar antalet registrerade poster i Primus som innehåller minst en bild.

**Motsvarar antal poster med nedladdningsbar bild på Digitalt Museum.

ArkDes räknar föremål i samlingarna som digitaliserade när de finns registrerade i samlingsförvaltningssystemet med strukturerade katalogdata samt har minst en digital representation, oftast en digital bild. Skillnaden på andelen av samlingarna som är digitaliserade och andelen av samlingarna som finns tillgängliga för vidareutnyttjande genom andra aktörer beror på begränsningar genom upphovsrättslagen.

ArkDes använder samlingsförvaltningssystemet *Primus* för att registrera och katalogisera samlingarna. Strax under 460 000 poster är registrerade i *Primus*, varav 233 775 poster är publikt tillgängliga på plattformen *Digitalt Museum*. Samlingarna på *Digitalt Museum* når drygt 4 500 användare per månad och 53 899 under hela året. Det tillgängliga materialet utgörs av högupplösta bilder och textinformation likväl som strukturerad data. Informationen kan fungera som referenser för kunskapsuppbyggnad även utanför ArkDes egen verksamhet via webbplatsen *KulturNav*. Genom *KulturNav* kan ArkDes publicera data som länkade öppna data för att länka ihop information med andra museisamlingar och kulturarvsdata.

Vid Centralmuseernas samarbetsråds årsmöte i april tog ArkDes över ansvaret för digitaliseringsfrågor för rådet. Myndighetens tillförordnade överintendent ansvarar för att identifiera och prioritera gemensamma frågor för museerna och ArkDes samlingschef är sammankallande för samarbetsrådets arbetsgrupp för digitalisering. Arbetsgruppen för digitalisering har under hösten arbetat på sina leveranser inom sitt uppdrag till Centralmuseernas samarbetsråd och har därmed lämnat in en gemensam ansökan om bidrag från Riksantikvarieämbetets FoU-medel för att utveckla länkade öppna data inom museisamlingar, förberett uppdrag om datasäkerhet samt analyserat besökarnas användning av museernas resurser.

I linje med prioriteringen av strukturerad och länkade öppna data som förespråkats i *Nationell strategi för digitalt kulturarv*, samt med stöd av den kompetens som ArkDes kunnat rekrytera med hjälp av de extra digitaliseringsmedlen, har ArkDes ansökt om finansiering för forskningsprojektet *Ett nätverk av platser* och beviljats 1,9 mkr. Projektet, som startade under mars 2024, undersöker hur kulturarvsdata kan kopplas till platsinformation, och genom kontrollerade vokabulärer öppna upp möjligheter för ny forskning och nya frågeställningar i relation till institutionernas samlingar. Under projektets första månader har projektgruppen genomgått utbildningar, undersökt befintliga strukturer och möjligheter kring länkade öppna data. Befintlig data kring projektets geografiska fokusområden Stockholm och Sápmi har undersökts och standardiserats, och projektgruppen har skapat och publicerat ett standardiserat dataset för byggnader med utgångspunkt i lokalt lagrad bebyggelseinformation.

ArkDes deltar, i styrgruppen såväl som i expertgruppen och som deltagare, i projektet *Digitala museilyftet*, en nationell satsning för att öka kunskap och kompetens inom digitalisering och digitalt tillgängliggörande i den svenska museisektorn. ArkDes bidrar också genom att driva en testbädd för länkade öppna data. Resultatet ska bidra till innehållet för spetsutbildningen inom projektet, vilken påbörjas under 2025.

Under hösten inleddes arbetet med att göra ArkDes samlingar mer tillgängliga via ArkDes webb. Webben avses att fungera som verktyg för att tillhandahålla information och berättelser om samlingarna samt som ingång till vidare fördjupning.

Kostnader för digitalisering och digital förmedling

Digitaliseringsverksamheten på ArkDes var före år 2022 begränsad till externa fotbeställningar och digitaliseringen av Sune Sundahls fotosamling. Mot bakgrund av detta härrör resultaten för digitalisering och digital förmedling som redovisas i detta avsnitt till största del från den medelförstärkning för ändamålet som myndigheten har tilldelats inom ramen för förvaltningsanslaget. En mindre del av kostnaderna täcks via det externt finansierade forskningsprojektet *Ett nätverk av platser*.

Tabell 2.3 Kostnader för digitalisering och digital förmedling, tkr

	2024	2023	2022
Kostnader för digitalisering	2 381	2 558	1 412
Kostnader för digital förmedling	804	321	159
Totalt	3 185	2 879	1 571

Insatserna inom digitalisering under 2024 var riktade till att stödja processerna kring öppningen av myndighetens nya samlingsutställning och har resulterat i drygt 2 500 nydigitiserade samlingsföremål, utöver digitalisering av Sune Sundahls samling. Särskilt fokus lades även på kvalitetsförbättring av existerande metadata, som gör ArkDes digitaliserade samlingar mer sökbara för myndighetens målgrupper. Utöver detta har digitaliseringsarbetet lett till bättre kontroll över de samlingar som flyttades från Kungliga biblioteket.

2.6 ArkDes bibliotek

ArkDes biblioteksbestånd består av en unik blandning av donerade böcker som tillhört arkitekter och inköpt litteratur, där det förstnämnda också utgör en viktig del av ArkDes samlingar. Ambitionen är att vara ett arkitekturbibliotek för alla och att nå ut med text och bild om arkitektur, både på papper och digitalt. Böcker finns i de publika rummen samt är tillgängliga via fjärrlån. För att sprida kunskap om arkitektur och design till unga satsade ArkDes under året på att tillhandahålla en variation av böcker för barn på flera av myndighetens publika ytor och att läsa tillsammans är en populär aktivitet för besökarna.

Tabell 2.4 Antal utlån

	2024*	2023	2022
Utlånade böcker (initiala och omlån)	504	1 368	2 064
Fjärrlån	35	61	145

*Avser perioden 27 september – 31 december 2024

Fjärrlån är viktigt för kunskapsförmedling av ArkDes samling och gör biblioteket tillgängligt för hela Sverige, Norden och bibliotek utomlands, i första hand i Europa. Biblioteket erbjuder dessutom fördjupning i samband med utställningar. Bibliotekets bestånd utökas kontinuerligt med donationer och inköp.

Tabell 2.5 Antal besök i bibliotek

	2024	2023	2022
Antal besökare	1002*	1 441**	2 479
Antal visningar***	1	2	10

*Antalet besök avser perioden 27 september – 31 december 2024

** Antalet besök avser perioden januari-september 2023

***Redovisas även under visningar Publik verksamhet

2.7 Analys och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling inom samlingar och kunskap

ArkDes samlingar är en ovärderlig kunskaps- och inspirationskälla för myndighetens publik. Intresset från såväl allmänhet som forskare ökar stadigt i takt med att både föremålen och kunskapen om samlingarna tillgängliggörs. Arbetet med den första rotationen av samlingsutställningen har avslutats under året och utställningen togs väl emot av besökarna, akademien och press.

Samlingarnas storlek är en utmaning i sig, och kräver ett långsiktigt arbete över flera decennier, med både fysisk samlingsförvaltning och digitalisering för att öka tillgängligheten. Även den stora variationen av objekt i samlingarna, som spänner från konstnärligt högkvalitativa akvareller över fragila tredimensionella modeller till fragment av korrespondens eller notiser, ställer höga krav på att balansera tillgängligheten med en gott bevarande.

ArkDes samlingsförvaltningspolicy behandlar både strategiska, långsiktiga prioriteringar samt innehåller detaljerade processbeskrivningar för olika delar inom samlingsförvaltning. Myndigheten har även etablerat rutiner för syning och förebyggande konservering av samlingsmaterial och har fortsatt med ett kontinuerligt ordnings- och förtecknings- och digitaliseringsarbete.

Myndighetens tydliga prioritering av området har legat till grund för en utveckling av arbetssätt och lett till fördjupad kunskap om samlingen, samlingsförvaltning och digitalisering. Trots att nämnda delar varit eftersatta under lång tid har myndigheten under 2024 kunnat bygga vidare på de goda resultat som nåtts under de två föregående åren. Både digitalt och fysiskt fortsatte ArkDes att bygga en mer hållbar plattform för att göra större delar av samlingarna tillgängliga för allmänheten. Att besökssiffrorna till forskarservice och biblioteket är lägre, beror på att resurserna varit stängda under stor del av året.

Med gedigen expertis inom digitalisering har ArkDes inte bara utvecklat sin egen verksamhet utan också bidragit med värdefull kompetens och kunskap till hela museisektorn. Detta har skett genom att, för Centralmuseernas samarbetsråds räkning, ansvara för att identifiera och prioritera gemensamma frågor för museerna, samt genom att delta i och leda testbädden för Riksantikvarieämbetets nationella satsning *Digitala museilyftet*, ett projekt som syftar till ökad kunskap om digitalisering och digital tillgängliggöring inom branschen.

Sammantaget bedöms arbetet med samlingar och kunskap vid ArkDes ha bidragit till att främja intresset för arkitekturens, formens och designens värden. Tillgång till myndighetens samlingar,

och kunskap kring dessa, stärker människors möjlighet att på samma villkor delta i debatten om formens och designens betydelse och att känna individens och kreativitetens vikt för utformningen av världen vi lever i. Det är därutöver ett synnerligt gott resultat att ArkDes avslutat en omfattande samlingsflytt, samtidigt som förberedelserna för de nya utställningarna pågick mest intensivt.

3. Forsknings- och utvecklingsinsatser

3.1 Uppgift

Statens centrum för arkitektur och design ska stärka kunskapen om och främja intresset för arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen och för samhällsutvecklingen.

Myndigheten ska samverka på nationell, regional och lokal nivå med andra berörda myndigheter, museer och enskilda aktörer, däribland det civila samhällets organisationer.

Myndigheten ska bidra till kunskapen om en hållbar samhällsutveckling.

Myndigheten ska följa utvecklingen av arkitektur, form och design och verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor.

Myndigheten ska bedriva internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Ur ArkDes instruktion

Myndigheten ska verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor. ArkDes forsknings- och utvecklingsinsatser omfattar praktisknära forskning som sedan 2018 finansieras via anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet samt samlingsforskning som finansieras via förvaltningsanslaget. Dessutom bedrivs vid ArkDes externfinansierad forskning i båda forskningsgrenarna.

En uppdaterad policy för forskning vid ArkDes togs fram och fastställdes 2023. Policyn anger riktningen för den forskning som bedrivs på myndigheten och ger en överblick över de grundläggande principer som styr arbetet. Forskning- och utvecklingsinsatser utgör grunden i en rik kunskapsunderbyggd verksamhet och är avgörande för samtliga av ArkDes områden. ArkDes har tagit ytterligare ett steg i arbetet genom att under 2024 besluta en innehållsvision med fyra tydliga forskningsinriktningar, *Föreställ dig*, *Omvandling*, *I norr* och *Bo tillsammans*. Inriktningarna ska vara vägledande i ArkDes arbete och bilda kunskapsgrund till ArkDes verksamhet.

3.2 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Åtterrapporeringskrav forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet enligt regleringsbrevet:

Statens centrum för arkitektur och design ska redovisa hur myndigheten har använt eller fördelat medlen från anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet som tilldelats myndigheten för att möjliggöra en forskningsfunktion för gestaltad livsmiljö.

Redovisningen ska omfatta:

-söktryck och beviljandegrad samt vilka strategiska överväganden som legat till grund för användningen och fördelningen av medel,

- vilka insatser som finansierats av anslaget under året,

- om och i så fall hur resultat från tidigare insatser har spridits till relevanta målgrupper och tillämpats i praktiken, och

-en resultatbedömning av genomförda insatser och hur dessa förväntas bidra till kulturområdet avseende gestaltad livsmiljö.

I ArkDes forskningsgren, för att möjliggöra en forskningsfunktion för gestaltad livsmiljö, bedriver myndigheten praktiktäta forskningsprojekt baserade på identifierade samhällsutmaningar och för att utveckla ny kunskap om arkitektur och design. Forskningsarbetet sker inte i en isolerad akademisk miljö, utan team från kulturella och kreativa branscher samverkar direkt med kommuner, invånare och andra intressenter på plats i Sveriges städer och samhällen. Teorier omsätts i praktiska lösningar och testas för att undersöka vad som kan avfärdas, implementeras eller skalas upp. Forskningsresultaten ger ArkDes kunskap att utveckla ramar och strukturer för att ge fler kommuner möjlighet att experimentera, testa och förbättra metoder för att skapa hållbara, väl gestaltade livsmiljöer i sin närmiljö.

Strategiska överväganden som legat till grund för användningen och fördelningen av medel

ArkDes arbetar med att skapa förutsättningar för praktiktäta forskning, med att utlysa och genomföra projekt samt med att följa upp, utvärdera och sprida kunskap om resultaten. De medel som tilldelats ArkDes inom *ap. 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* fördelas på dessa områden med syfte att skapa en livaktig, varaktig och praktikbaserad forsknings- och utvecklingsmiljö.

ArkDes aktiviteter för konferenser och samverkan med noder och inom *politik för gestaltad livsmiljö* finansieras sedan 2024 av förvaltningsanslaget för att tydliggöra forskningens särställning. De dedikerade forskningsmedlen går nu till lönebidrag för att driva processer och projekt för praktiktäta forskning, *Open calls*, samt förmedling av resultatet. Som ett resultat av detta har kostnaden för posten *Lönebidrag* ökat medan posten *Konferenser och samverkan* minskat. Ambitionen för samverkan är fortsatt hög men fokuserats på konkreta projekt. Med gemensamma krafter och medel ger ArkDes utlysningar, tillsammans med andra, en större möjlighet att bidra till kulturområdet avseende gestaltad livsmiljö.

Tabell 3.1 Insatser finansierade av ap. 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet, tkr

	2024	2023	2022
<i>Open calls</i>	1 329	1 166	1 500
Övriga driftkostnader	10	103	302
Konferenser och samverkan	172	1 035	1 411
Lönebidrag	3 048	2 695	1 786
Totalt	4 559	4 999	5 000

ArkDes nyttjade inte hela årets disponibla anslag vilket grundar sig i en återbetalning, från ArkDes tidigare utbetalade medel, från ett *Open call*.

Söktryck och beviljandegrad

Utlysningen *VERKET* genomfördes som ett samarbete mellan ArkDes och Ulricehamns kommun. Utlysningen syftade till att ge Ulricehamn, och andra kommuner som står inför behov av att rusta upp eller bygga nya reningsverk och andra tekniska anläggningar, verktyg och kunskap för en långsiktigt hållbar förvaltning av befintlig industriarkitektur. Utlysningen öppnades den 25 juni 2024 och stängdes 30 augusti 2024. Som ett resultat av utlysningen inkom

52 ansökningar från tvärdisciplinära team, varav ett valdes ut. Teamet fick i uppgift att genom praktisk forskning inventera, analysera och arbeta fram en förvaltningsplan innehållande strategi, metod och gestaltungs-förslag för hur Ulricehamns reningsverk kan omhändertas och förvaltas för att bli en resurs när området går från att vara ett stängt verksamhetsområde till en allmän plats. Projektet avslutas under 2025.

Söktryck och beviljandegrad i externt finansierade projekt redovisas under 3.4
Externfinansierade forsknings- och utvecklingsinsatser.

Hur resultat från tidigare insatser har spridits till relevanta målgrupper och tillämpats i praktiken

2023 års praktisk forskning projekt *För allmänt bruk* avslutades under året. Utlysningen var ett samarbete mellan ArkDes, Riksantikvarieämbetet och Robertsfors kommun. Utlysningen syftade till att undersöka metoder för hur kulturmiljön kan förvaltas och stärkas långsiktigt. Ett team fick i uppdrag att ta fram en plan för byggnadens utveckling samt en metod för att förvalta den på ett sätt som gör att den kan förändras över tid och vara till gagn för lokala aktörer och allmänhet. Vid tre tillfällen arrangerades utställningar och aktivering av platsen, varav det sista tillfället blev en festival.

Det praktiska forskningsprojektet *Power of Places* av Team Layered från 2023 utvecklades och fördjupades under 2024. Syftet för ArkDes, i samarbete med Malmö stad och med stöd av Malmö Förskönings- och Planteringsförening, var att förvalta de metoder som genererats och väva samman postindustriell landskapsgestaltning med aktiv involvering av föreningsliv och allmänhet. Under 2024 realiserades Team Layereds prototyp i Nyhamnen. Tillsammans med lokala konsthantverksgrupper och allmänheten vävdes en ny mötesplats för Malmös invånare fram och området öppnas stegvis upp för allmänheten igen. Resultaten från *Power of Places* och förslag för Nyhamnens utveckling sammanfattas i en förvaltnings- och utvecklingsplan. Den innehåller strategier och metoder för hur Malmö stad kan arbeta vidare med förvaltning av platsen under de kommande 3–5 år och hur det befintliga kan vara utgångspunkten för utveckling. Planen har presenterats vid en workshop med representanter från flertalet förvaltningar i Malmö stad. Under 2025 planteras framtidens urbana grönska, 40 större och 150–200 mindre träd på platsen som en del av prototypen. Resultaten från *Power of Places* sprids också vidare via ArkDes hemsida. I december 2024 hade projektrapporten laddats ner 77 gånger och spridits genom 110 fysiska exemplar. Rapporten finns vidare tillgänglig på Sveriges plikt bibliotek samt ArkDes specialbibliotek.

Team Layered gavs vidare i uppdrag att ta fram en del av sin prototyp för att installeras på *Torget* och utgöra utgångspunkt för samtal och debatter om den kunskap projektet genererat. I samarbete med konsthantverksgruppen MalmöVÄV gestaltade Team Layered en publik installation som visas på ArkDes mellan september 2024 och augusti 2025. Resultaten och metoderna utvecklade i *Power of Places* har spridits genom två publika samtal på *Torget* samt genom 19 programpunkter med 389 barn och 391 vuxna deltagare. Efter avslutat projekt på ArkDes återförs prototypen till Nyhamnen i Malmö.

Under 2024 har tillbakablickar gjorts till de projekt som beviljats medel från ArkDes under 2019 och 2021 och en strukturerad dokumentation över projekten har genomförts. Målsättningen är att under kommande år systematiskt samla in, analysera och sprida den kunskap som genererats i

projekten över en längre tidsperiod och återbesöka ett urval. Resultatet kommer att publiceras på ArkDes webbplats.

Resultatbedömning av genomförda insatser och hur dessa förvänta bidra till kulturområdet avseende gestaltad livsmiljö

Under året har ArkDes bedrivit ett fokuserat arbete för att etablera en dynamisk och praktisknära forskningsplattform med bäring på gestaltade livsmiljöer. Genom en tydligare koppling till kommunernas behov, via Rådet för hållbara städer (från 2025 Rådet för levande städer), har verksamhet riktats mot att stärka lokal och regional kunskap för stadsutveckling i Sverige. Samarbeten med myndigheter, kommuner, akademi samt aktörer inom kulturella och kreativa branscher har intensifierats för att förstärka forskningens relevans och användbarhet. Det strategiska arbetet har resulterat i att två större externfinansierade forskningsprojekt har beviljats under året, vilka kommer att genomföras i bred samverkan under kommande år.

Många kommuner står inför komplexa utmaningar relaterade till bostadsbrist, segregation, klimatförändringar och trygghet i stadsrummet. Traditionella planeringsprocesser är ofta långdragna och resurskrävande, vilket gör det svårt att prioritera innovation. Utlysningen *VERKET* har skapat nya förutsättningar för att integrera industriarkitektur i stadsplanering, medan projekt som *För allmänt bruk* och *Power of Places* har visat hur kulturmiljöer kan stärkas genom tvärdisciplinär samverkan. En viktig komponent är att arbetet dokumenteras i förvaltningsplaner som kommunerna erhåller efter projektavslut, vilket skapar förutsättningar för lokal vidareutveckling och implementering. ArkDes fyller en viktig funktion genom att skapa strukturer och experimentella miljöer där kommuner kan testa nya metoder innan storskalig implementering.

Resultaten och spridning av den praktisknära forskningen har varit god och skett genom samverkan med andra kommunala, regionala och statliga aktörer och genom välbesökta seminarier, uppsökande verksamhet och dialog. ArkDes har exempelvis arrangerat 13 riktade program på *Torget* efter ArkDes återöppning vilket ytterligare har bidragit till den praktisknära forskningens tillgänglighet och genomslag.

En samlad bedömning ger att ArkDes lyckats etablera en god forskningsfunktion för gestaltad livsmiljö. Inför kommande år är ambitionen att ytterligare systematisera insamling och spridning av kunskap från tidigare projekt för att maximera effekten på kulturområdet och stärka forskningsbaserade arbetssätt inom gestaltad livsmiljö. De resultat som redan uppnåtts kommer under kommande år att vidareutvecklas med goda möjligheter att stödja *Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher* och *Strategi för Levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling*.

3.3 Samlingsforskning

I arbetet med att främja en god forskningsmiljö kring samlingarna låg fokus under 2024 på att bygga en relevant infrastruktur för forskning framförallt genom att förteckna, ordna och digitalisera stora delar av samlingarna, se vidare under 2.5 Digitalisering av kulturarv och utveckling av digitala tjänster.

Samlingsforskning bedrevs både i samband med utställningen *ArkDes samling* samt som förberedelse till nästa rotation av samlingsutställningen som öppnas hösten 2025. Ett särskilt fokus under hösten har varit att inkludera pågående research- och forskningsarbete i konceptet *Unboxing* och på så sätt väva ihop samlingsforskning med förmedling av samlingarna.

Ett annat fokusområde är forskningssamarbetet om arkitektur i Sápmi, där ArkDes samarbetar med Nasjonalmuseet i Oslo samt Stiftelsen Finlands arkitektur- och designmuseum. Inom fokusområdet arkitektur i Sápmi har ArkDes intensifierat research i ArkDes samlingar och inventerat ca 15 000 föremål med anknytning till Sápmi. Forskningsnätverket har även genomfört en gemensam forskningsresa genom Sápmi och undersökt samarbetsmöjligheter med ett flertal institutioner.

3.4 Externfinansierade forsknings- och utvecklingsinsatser

I samverkan med Rådet för hållbara städer projektleder ArkDes *Visioner i Norr steg 2* i syfte att stödja kommunerna Boden, Gällivare, Kiruna, Luleå, Skellefteå och Umeå. Genom att bjuda in kulturella och kreativa branscher i innovations- och praktiktäna forskningsprojekt undersöker projektet nya metoder för att skapa långsiktigt hållbara, trygga och robusta livsmiljöer. Utlysningen var öppen mellan 28 februari och 4 april och ArkDes handlade sammanlagt de 50 ansökningar som inkom. I en första fas bedömde ArkDes, för Rådet för hållbara städers räkning, samtliga ansökningar utifrån utlysningens formella krav. 48 ansökningar uppfyllde de formella kraven. I en andra fas bedömdes de fullständiga ansökningarna utifrån kriterier rörande ansökans potential och genomförbarhet samt teamens sammansättning. Bedömningsgruppen bestod av representanter från Boverket, ArkDes, Energimyndigheten, Vinnova och Formas. 16 ansökningar valdes ut för slutbedömning. I slutbedömningen deltog ArkDes som representant för Rådet för hållbara städer samt de tre sakkunniga experter som anlits i projektet. Sex kreativa och tvärdisciplinära team valdes ut och matchades mot de sex kommunerna. Sammantaget utgörs de sex teamen av 27 personer med en tvärdisciplinär sammansättning av exempelvis arkitekter, designers, konstnärer, kommunikatör, forskare, affärsutvecklare, skribenter, musiker och pedagoger. Den 7 maj arrangerades ett gemensamt uppstartsmöte och därefter startade teamen upp de utforskande projekten tillsammans med kommunerna i respektive geografi. Teamens slutgiltiga leverans i projektets första fas skedde den 21 november 2024 och därefter tog en ny bedömningsprocess vid för att bedöma vilka tre team som ska ges möjlighet att arbeta vidare i projektets andra fas under 2025.

Forskningsprojektet *Gångbart* administreras av Kungliga tekniska högskolan och Uppsala universitet och finansieras av Formas. ArkDes del i *Gångbart* berör spridningsinsatser i senare delen av projektet och syftar till att utveckla en så kallad show case model. ArkDes uppdrog erfarenhetsdesignern Bettina Schwalm för att designa modellen *Oracle Walks*, en digital kartfunktion och en språkmodell där användaren kan generera en kartbild med en ruttbeskrivning.

Även erfarenheter från det praktiktäna forskningsprojektet *Street Moves* har spridits. Genom en enkätundersökning, som skickades till de 23 kommuner och 2 regioner som visat intresse för *Street Moves*, valdes ett antal ut för deltagande i en halvdags-workshop på ArkDes den 9

oktober. Två kommuner, Södertälje och Halmstad, preciserade konkreta frågeställningar och en workshop genomfördes med fyra representanter från vardera kommunen, en sakkunnig konsult i mobilitet, en sakkunnig från *Shift Sweden*, samt understöd från två landskapsarkitekter med fokus på planering av gång och cykel i offentlig miljö.

Under hösten 2024 beviljade Vinnova finansiering för ett nytt projekt på temat *Omvandling – RE:purpose*. Genomförande av projektet planeras till 2025–2026 i samarbete med Boverket, Riksantikvarieämbetet och Fastighetsägarna Sverige. Initiativet ska genom kunskapsuppbyggnad och kreativ gestaltning leda till innovativ policyutveckling som främjar en omställning inom bygg- och fastighetsbranschen från dagens ensidiga fokus på nybyggnation till en lika stark förvaltnings- och ombyggnadsnorm. Projektet förväntas leverera en kartläggning med analys och skissarbete kring fyra fastighetsobjekt, där såväl hinder och utmaningar som möjligheter, värden och vinster som kan uppstå ska belysas. I centrum för arbetet står innovativ policyutveckling. Projektresultatet överlämnas till Rådet för hållbara städer.

Under mars 2024 sjösatte ArkDes FoU-projektet *Ett nätverk av platser* som finansieras av Riksantikvarieämbetet och bedrivs i samarbete med Antikvarisk-topografiska arkivet vid Riksantikvarieämbetet, Nationalmuseum, Tekniska museet och Wikimedia Sverige. Projektet undersöker hur kulturarvsdata kan kopplas till strukturerad platsinformation, och om kontrollerade vokabulärer öppnar upp möjligheter för ny forskning och nya frågeställningar i relation till institutionernas samlingar. Under projektets första månader byggdes relevant kunskap upp om metoder och möjligheter med länkade öppna data för platsspecifik kulturarvsdata. Se mer under 2.5 Digitalisering av kulturarv och utveckling av digitala tjänster.

3.5 Analys och bedömningar av resultat och dess utveckling för verksamheten inom forsknings- och utvecklingsinsatser

För att skapa och förvalta livsmiljöer som är hållbara, inkluderande, estetiskt tilltalande och funktionella, behövs flera perspektiv och kompetenser. De medel som ArkDes erhåller från anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet nyttjades till att, i samarbete med andra aktörer, skapa en livlig, varaktig och praktikbaserad forsknings- och utvecklingsmiljö. De medel som ArkDes erhåller från anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet nyttjades även till att strategiskt skapa en infrastruktur, ett fundament för att kunna attrahera resurser och bidragsmedel från externa finansiärer och på så vis öka genomslaget av *politik för gestaltad livsmiljö*. En växande andel av den praktisknära forskningen delfinansieras av strategiska externa samarbeten och bidrag från privata stiftelser och samverkansmyndigheter. Distribueringen av anslaget kommer enskilda utövare inom arkitektur och design, kommuner som verkar inom *politik för gestaltad livsmiljö* samt externa intressenter och allmänhet till godo.

Sammantaget bedöms strategier och arbetet inom forsknings- och utvecklingsinsatser vid ArkDes ha bidragit till att stärka arkitekturens, formens och designens ställning i samhället genom kunskapsuppbyggnad och kunskaps-spridning både av *politik för gestaltad livsmiljö* och om myndighetens samlingar, genom olika aktiviteter riktade till akademi, bransch, kommuner, regioner, stat, skola och allmänhet. ArkDes är en efterfrågad samarbetspart inom olika områden så som akademi, internationella museer och kommuner och andra myndigheter.

4. Medarbetare och kompetensförsörjning

4.1 Medarbetare

Tabell 4.1. Antalet anställda

	2024	2023	2022
Medelantal anställda			
Kvinnor	32	33	30
Män	11	13	12
Totalt	43	45	42
Tillsvidareanställda			
Kvinnor	28	26	16
Män	11	9	7
Totalt	39	35	23
Visstidsanställda			
Kvinnor	3	6	7
Män	0	3	3
Totalt	3	9	10
Årsarbetskrafter			
Kvinnor	26	27	22
Män	9	11	10
Totalt	35	38	32

Medelantal anställda vid ArkDes har minskat till 43 (45) och medelantalet årsarbetskrafter till 35 (38). Noteras kan dock att antalet tillsvidareanställda har ökat till 39 (35), vilket tyder på ett myndigheten har en större andel fast personal än tidigare, något som ger en kontinuitet och stabilitet i verksamheten.

Under 2024 har nya museipedagoger anställts, som ett led i att fortsatt utveckla det dialogbaserade mötet med besökaren samt av den pedagogiska verksamheten. Utöver detta har den del av verksamheten som arbetar med forskningsprojekt inom ramen för gestaltad livsmiljö förstärkts med strateg- och projektledarkompetens. Vidare har myndigheten utökat med kompetens kopplat till forskningsprojektet *Ett nätverk av platser*.

Fyra tillsvidareanställda medarbetare har lämnat sin tjänst under året. Två tidsbegränsade anställningar har löpt ut och avslutats enligt avtal.

Två praktikanter från högskola och universitet har under olika perioder bidragit till verksamheten under handledning av kollegor och chefer.

4.2 Kompetensförsörjning

Samtliga enheter har genomfört utvecklingsdagar eller studiebesök för kompetenshöjning inom arkitektur och design såväl som för att utvecklas inom det egna verksamhetsområdet. Stora delar av personalstyrkan har under året, i varierande omfattning, deltagit i myndighetens samlingsflytt och kompetensutvecklas inom samlingshantering.

Flera studiebesök har gjorts i syfte att inhämta nya kunskap, inspiration och omvärldsbevakning. Bland några kan studiebesök på Tumba bruksmuseum och besök på Färgfabriken samt studieresa till Göteborg med besök till Asplundsalen i Rådhuset samt det nyligen färdigställda Karlatornet nämnas. Ett myndighetsgemensamt studiebesök ägde rum i juni, där ArkDes besökte ett renoveringsprojekt på Kvarnholmen samt gjorde ett besök till Konstakademien.

Medarbetare har under året därutöver kompetensutvecklats inom bland annat upphandling, informationssäkerhet och BESTA-kodssystemet samt deltagit i Statskontorets seminarium om stärkt organisationskultur. Därutöver har myndighetens löpande chefscoachning fortgått. Samtliga medarbetare har dessutom bjudits in för att ta del av en utbildning i hjärt-lungräddning.

De satsningar som gjorts på individuella medarbetare, enheter och ledare har resulterat i att ArkDes, med en stabil personalstyrka, kunnat fortsätta sitt arbete mot att stärka kunskapen om, och främja intresset för arkitekturens, formens och designens betydelse genom visningar, program och andra publika aktiviteter såsom deltagande på seminarium och föreläsningar.

4.3 Arbetsmiljö

Under året har det systematiska arbetsmiljöarbetet fortgått. Arbetsmiljön har kontinuerligt behandlats, inte minst inom ramen för samverkan mellan arbetstagarorganisation, skyddsombud och arbetsgivaren, ett forum som formaliserats ytterligare under året.

4.4 Sjukfrånvaro

I tabellen nedan redovisas de anställdas sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden, fördelat på kön och ålder.

Tabell 4.2. Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid

	2024	2023	2022
Total sjukfrånvaro	6,3	5,9	7,9
Andel 60 dagar eller mer	69,5	75	71
Kvinnors sjukfrånvaro	7,2	6,0	10,6
Mäns sjukfrånvaro	3,5	5,7	1,6
Sjukfrånvaro åldersgrupp 29 år eller yngre*	-	-	-
Sjukfrånvaro åldersgrupp 30–49 år	4,7	4,4	9,3
Sjukfrånvaro åldersgrupp 50 år och äldre	10,1	10,8	6,8

*Sjukfrånvaro för Åldersgrupp 29 år eller yngre lämnas inte eftersom antalet i gruppen är under tio personer

Den totala sjukfrånvaron har ökat med 0,4 procentenheter. Ökningen kan till del förklaras i individärendet med längre sjukskrivning. Under året har myndighetens långtidssjukskrivna främst varit kvinnor. Den totala sjukfrånvaron för män har sjunkit med 2,2 procentenheter, sjukfrånvaron för kvinnor har dock ökat med 1,2 procentenheter något som noggrant kommer att följas under det kommande året.

ArkDes bedömer ett fortsatt behov av att fortsätta de satsningar som gjordes under 2024, i syfte att belysa vikten av återhämtning, hantering av flexitid samt fortsatt ledarskapsutbildning och coachning av chefer. God kännedom om vikten av återhämtning, trygga chefer som möjliggör en sund arbetsbelastning och en generös syn på möjligheten att kombinera yrkesarbete och föräldraskap förväntas ge bra förutsättningar för friska medarbetare.

5. Övrig återrapportering

5.1. Lokalkostnader

Återrapporteringskrav av lokalkostnader från regleringsbrevet:

Statens centrum för arkitektur och design ska i årsredovisningen specificera myndighetens totala lokalkostnader för 2023 enligt följande fördelning

- hyra
- el och uppvärmning
- reparationer och underhåll
- övriga driftskostnader

Om myndigheten har fler än en hyresvärd ska kostnaderna fördelas per hyresvärd.

ArkDes lokalkostnader svarar för en stor del av anslaget genom hyra av lokaler, övriga fastighetsrelaterade kostnader samt el och uppvärmning. Lokalkostnaderna har ökat med cirka 2,4 procent under 2024 jämfört med föregående år, i huvudsak på grund av indexuppräknings av befintliga hyresavtal.

Tabell 5.1 Lokalkostnader

Lokalkostnader, tkr	2024	2023*	2022
Hyra	18 374	17 345	15 723
El och uppvärmning	469	639	485
Reparationer och underhåll	0	135	59
Övriga driftskostnader	2 450	2 554	1 587
Summa	21 292	20 673	17 854
- varav Statens fastighetsverk	17 211		
- varav Riksantikvarieämbetet **	166		

* Jämförelsetal för 2023 har räknats om för att överensstämma med resultaträkningen och ge en mer rättvisande bild av lokalkostnaderna.

** Avser nytt hyresavtal för magasin som tecknats under 2024. Till och med 2023 var Statens fastighetsverk ArkDes enda hyresvärd.

Hyreskostnadernas andel av förbrukningen av tilldelade anslagsmedel på förvaltningsanslaget, cirka 27 procent under 2024, är en utmaning för myndigheten. Myndigheten deltar, inom ramen för Centralmuseernas samarbetsråd, i samtal med Statens fastighetsverk angående hyresmodell samt hyresnivåer.

Det omfattade ombyggnads- och utvecklingsarbete som ArkDes tillsammans med Statens Fastighetsverk bedrivit i myndighetens utställningslokaler har resulterat i ökad tillgänglighet, förbättrat inomhusklimat och en adekvat ljusavskärmning. Den del av arbetet som utförts i samarbete med hyresvärderna kommer att ekonomiskt regleras genom ett tillägg på grundhyran för lokalen, med start från och med den 1 januari 2025 och förväntas löpa över 8 år.

5.2 Gestaltad livsmiljö

Uppgift

Myndigheten ska verka för att de mål som riksdagen har fastställt för arkitektur, formgivning och design uppnås. Förordning (2024:76)

Ur ArkDes instruktion

Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Det nationella målet för arkitektur, form och design (Prop. 2017/18:110)

Återrapporteringskrav gestaltad livsmiljö enligt regleringsbrevet:

Statens centrum för arkitektur och design ska redovisa genomförda insatser och resultat i arbetet med målet för arkitektur, form och design och den gestaltade livsmiljön (prop. 2017/18:110, bet. 2017/18:KrU1, rskr. 2017/18:316). Redovisningen ska omfatta insatser och resultat som uppnåtts genom den egna verksamheten samt vad som uppnåtts i samverkan med Boverket, Riksantikvarieämbetet och Statens konstråd samt med andra aktörer

ArkDes roll i politiken för gestaltad livsmiljö

I samverkan med andra myndigheter och kommuner har ArkDes en unik förutsättning, med sin historiska koppling genom museisamlingarna och genom sitt publika rum på Skeppsholmen, att vara en mötesplats för *politik för gestaltad livsmiljö*. ArkDes kan därför verka genom pedagogik, debatt, utvecklingsinsatser och praktisknära forskning för att nå olika målgrupper, på museet, digitalt och nationellt. Arbetet sker i nära samverkan inom Rådet för hållbara städer, genom myndighetssamordning för gestaltad livsmiljö och i olika nätverk och samarbeten. Till arbetet bidrar ArkDes samtliga verksamhetsgrenar och organisatoriska enheter.

Samverkan inom Rådet för hållbara städer

ArkDes är en av tretton myndigheter och organisationer som ingår i Rådet för hållbara städer. Under 2024 har Rådet för hållbara städer och dess expertnätverk drivit sitt arbete utifrån en gemensamt beslutad verksamhetsplan som bygger på fem fokusområden med tillhörande aktiviteter. Fokusområdena grundas i Rådets regeringsuppdrag. De fem fokusområdena för rådet är:

- Rådet som forum
- Gemensamma temaprojekt
- Gemensam kommunikation
- Samverkansplattform
- Stödja kommuner i Norrbotten och Västerbotten

I Rådet för hållbara städernas regeringsuppdrag framgår att det ska stödja de kommuner som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner i Norrbottens- och Västerbottens län

avseende hållbart samhällsbyggande. Som ett led i att stödja kommunerna har rådet arbetat med att samordna olika initiativ och nätverk under året. ArkDes fortsätter att projektleda *Visioner i Norr steg 2*.

Samverkan för helhetssyn på gestaltad livsmiljö

ArkDes och de tre nationella myndigheterna Boverket, Riksantikvarieämbetet och Statens konstråd samverkar, tillsammans och var för sig, med en mängd aktörer över hela landet för att skapa en helhetssyn på politikområdet gestaltad livsmiljö och för att öka genomslaget av politiken. Samtliga fyra ingår också i Rådet för hållbara städer. De fyra myndigheterna tar årligen fram en gemensam verksamhetsplan som styr samarbetet. Samverkansgrupper på olika nivåer i organisationerna inklusive ett myndighetsgemensamt kommunikationsnätverk genomför aktiviteterna.

Nationell samverkan

ArkDes för kontinuerliga samtal och samverkan med exempelvis SVID och Svensk Form samt har ett utbyte med Form/Design Center i Malmö, som i dagsläget är den enda utpekade nationella noden för gestaltad livsmiljö. Likaså driver ArkDes samverkan med flera regionala aktörer som bygger upp verksamhet kring gestaltad livsmiljö, bland annat Röhsska museet och Dynamo Väst i Göteborg, Designcentrum i Jämtland-Härjedalen och Arctic Design Center i Skellefteå.

Inom ramen för ArkDes uppdrag att skapa en struktur för interregional samverkan och dialog driver myndigheten ett nodnätverk där representanter från landets 21 regioner deltar. Vid mötena deltar samverkansmyndigheterna Boverket, Riksantikvarieämbetet och Statens konstråd. Därtill inkluderas även Form/Design Center, Arctic Design Center, Designcentrum, Röhsska, Svensk Form och SVID. De som medverkar från regionerna har ansvar för frågor som berör gestaltad livsmiljö inom sina organisationer och geografiska områden, och består av bland annat bild- och formkonsulenter, designer, arkitekter, samhällsplanerare, kulturutvecklare och utvecklingsstrateger. Vid sex möten under 2024 har information vidareförmedlats, och dialog förts om gestaltad livsmiljö med särskilt fokus på temat *Kunskapsuppbyggnad och kunskapspridning*. Utvärderingar visar att nätverket spelar en viktig roll för de medverkande, bland annat genom att främja samarbeten, utbyta kunskap och erfarenheter, samt skapa framdrift i frågorna regionalt och lokalt.

Övriga nätverk

ArkDes deltar också i andras nätverk inom forskning, näringsliv och kommuner:

- *Akademinet* som är Boverkets initiativ för en strategisk och kontinuerlig dialog med akademi,
- *IQ samhällsbyggnad*, där ArkDes ingår i en strategisk grupp för attraktiva livsmiljöer.
- *Nordic Platform for Design and Architecture*. Publika institutioner i Norden som samarbetar för arkitektur och design. Medverkande är bland annat Dansk Designcenter (DAC), Design og arkitektur Norge (DOGA), Archinfo, Designforum Finland samt Iceland Design and Architecture.
- *European Directors of Architectural Policies*. Tillsammans med Boverket har ArkDes deltagit i årliga nätverksträffar då arkitekturfrågan ligger på två departement och två myndigheter.

Årlig konferens

Sedan 2020 arrangerar ArkDes, Boverket, Riksantikvarieämbetet och Statens konstråd tillsammans en årlig konferens om gestaltad livsmiljö som en del av samarbetet mellan myndigheterna. Årets myndighetsgemensamma gestaltad livsmiljö-konferens som ägde rum den 2 oktober hade fokus på ekonomi, hållbarhet och kvalitet. Samma tema som den årliga rapporten. Nationella och internationella talare från det offentliga, näringslivet och akademi visade inspirerande exempel och diskuterade hur vi skapar och säkerställer attraktiva livsmiljöer och förvaltar befintliga värden. Vid konferensen presenterades även Årets strålkastare, en utmärkelse som uppmärksammar lokala eller regionala aktörer och projekt som främjar den gestaltade livsmiljön. Antalet fysiska deltagare vid konferensen var 331 och de digitala deltagarna uppgick till 1612. Deltagarna kom från hela landet och representerade såväl offentlig och privat sektor som akademi.

Uppföljning av politik för gestaltad livsmiljö, årlig rapport

ArkDes uppföljning av *politik för gestaltad livsmiljö* återrapporteras en gång per år till kulturdepartementet. Denna rapport tas fram med stöd av samverkansmyndigheterna Boverket, Riksantikvarieämbetet och Statens konstråd. Årets tema för rapporten var *Gestaltad livsmiljö – Hållbarhet, kvalitet och ekonomi*. I rapporten beskrevs de stora dragen för hur politikområdet utvecklats under året, vilka framsteg som gjorts och vilka utmaningar som borde hanteras. Efter inlämnandet av rapporten beslutade regeringen om ändring av ArkDes instruktion och uppföljningsuppdraget togs bort. Därmed blev årets rapport den sista.

Andra aktiviteter inom ramen för gestaltad livsmiljö

Genom föreläsningar för offentliga aktörer på främst regional och kommunal nivå har ArkDes, ofta tillsammans med samverkansmyndigheterna, genomfört främjande och stödjande spridningsaktiviteter. Genom nätverk inom och utanför Sverige samverkar ArkDes med statliga myndigheter och bolag, länsstyrelser, regioner, akademi och kommuner samt med andra länder.

Under hösten 2024 publicerades ett utbildningspaket om politiken för *gestaltad livsmiljö*. Utbildningen består av ett bildspel med handledarmanus och vänder sig främst till offentlig sektor men kan även användas av privata aktörer. Utbildningspaketet finns tillgängligt på Riksantikvarieämbetets webbplats och får användas kostnadsfritt.

Tillsammans med Formas genomförde Boverket, Riksantikvarieämbetet, ArkDes och Statens konstråd en forskarkonferens den 15 november som presenterade resultaten från de tio forskningsprojekt som bedrivits inom utlysningen *Gestaltad livsmiljö – arkitektur, form, design, konst och kulturarv i offentlig miljö*. Antalet fysiska deltagare var 178 personer.

ArkDes har tillsammans med samverkansmyndigheterna under året löpande följt utvecklingen av *New European Bauhaus* och deltagit i ett flertal aktiviteter arrangerade inom ramen för initiativet, bland annat eventet kopplat till *The Nordic Carbon Neutral Bauhaus* som samlade nordiska intressenter i november i Malmö.

5.3 Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsintäkterna för 2024 var 1 955 tkr vilket är ett högre utfall än beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet i ArkDes regleringsbrev för 2024. Se nedan förklaringar i förhållande till beräknad budget.

Intäkter för entréer och visningar var 112 tkr, vilket var i linje med budget på 115 tkr och planerat utifrån beslutet att inte ta entré till museet och att erbjuda fria skolvisningar.

Utfallet för Undersökningar, utredningar och andra tjänster om 72 tkr avser samarbetsprojektet *Arkitektur i Sápmi* genom ICAM – International Confederation of Architectural Museums. Projektet startade upp efter att budget beslutades under våren 2024 och fortsätter under 2025.

Utfallet för Övriga avgiftsintäkter var ca 1 770 tkr, vilket var 370 tkr högre än budgeten på 1 400 tkr. Intäkten från myndighetens caféverksamhet var högre än beräknat, trots att museet höll stängt under nio månader av året.

Tabell 5.2. Avgiftsbelagd verksamhet

Tabell Avgiftsbelagd verksamhet	+/- tom		Kostn.		Ack +/-	
	2022 +/-	2023	Int. 2024	2024 +/-	2024	utgå
Verksamhet med full kostnadstäckning						
Försäljning av varor						
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	72	72	0	0
Summa	0	0	72	72	0	0
Övrig avgiftsbelagd verksamhet						
Entréer och visningar			112			
Övrigt			1 770			
Summa			1 883			

5.4 Särskilda uppdrag och återrapportering

Enligt uppdrag i regleringsbrev (Ku2022/01857, Ku2022/01890) ska myndigheten redovisa utvecklingen av sitt arbete med att utvidga sina målgrupper och nå nya besökare. Uppdraget ska redovisas till Kulturdepartementet senast den 22 februari 2024 och senast den 22 februari 2025. ArkDes redovisar detta i separat skrivelse till Kultur-departementet (dnr AM2025-4).

6. Redovisningsprinciper i resultatredovisningen

ArkDes resultatredovisning utgår ifrån kraven i *förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag*.

Kostnader och intäkter för myndighetsgemensam verksamhet (OH) fördelas till verksamhetsgrenarna med fördelningsnyckel som utgörs av verksamhetsgrenarnas respektive andel av totala verksamhetskostnader. *Publik verksamhet* har fått fördelat till sig cirka 54 procent av gemensamma intäkter och kostnader, *Samlingar och kunskap* cirka 24 procent samt *Forsknings- och utvecklingsinsatser* cirka 22 procent i relation till hur stor del av kostnaderna verksamhetsgrenarna bär. Detta innebär att samtliga gemensamma intäkter och kostnader för intern verksamhet fördelats på de tre verksamhetsgrenarna. Myndighetsgemensam verksamhet innefattar ArkDes lokaler, ledning och styrning, IT-drift, ekonomi- och personaladministration och så vidare.

Jämförelsetal

ArkDes var öppet för allmänheten från och med den 27 september och besökssiffror, visningar, familjeaktiviteter, skolprogram, forskarservice, antal utlån och besök i biblioteket redovisas därför från och med detta datum. För 2023 redovisas jämförelsetal för nämnda resurser till och med 27 augusti, om inget annat anges. Därefter höll museet stängt.

Resultaten redovisas så långt som möjligt i treårsvisa tidsserier. I löptext redovisas i förekommande fall föregående år inom parentes.

Redovisningsprinciper för könsfördelad statistik

ArkDes redovisar inte individbaserad statistik uppdelad på kön för verksamheten, då dataunderlag för detta saknas.

Bedömningar av resultat

För varje verksamhetsgren gör myndigheten en analys och bedömning av verksamhetens resultat och dess inriktning. Dessutom görs inledningsvis en sammanfattning och samlad bedömning av myndighetens samlade resultat.

Underlag för denna bedömning baseras på myndighetens kunskap, kompetens, erfarenhet och professionalitet och de resultat som myndigheten visar.

Använda väsentliga resultatmätt

Myndigheten mäter kontinuerligt hur många som tar del av ArkDes innehåll på plats eller digitalt, antal följare i sociala medier och det mediala genomslaget.

ArkDes bedömer utöver dessa mättal att verksamhetens framgång kan utvärderas på hur efterfrågad samarbetspart myndigheten är samt till vilken grad museet beviljas externa forskningsmedel eller annan finansiering. Myndigheten genomför återkommande uppföljningar och utvärderingar av projekt och aktiviteter.

De statistiska uppgifterna som redovisas innehåller huvudsakligen besökssiffror som visar det totala antalet anläggningsbesök och antal personer som deltagit i programaktiviteter, visningar

och så vidare. Deltagare i programaktiviteter räknas manuellt. Statistiken bokförs regelbundet i besöksdatabasen *Blå boken*.

Registrering av anläggningsbesöken sker i samarbete med Moderna museet. Primärt räknas besökare med hjälp av automatiska kameror som finns placerade i dörrar som besökarna passerar. Den automatiska registreringen innebär att det inte går att urskilja besökare till ArkDes från de som enbart besöker Moderna museet och tvärtom. I botten ligger ett antagande om att de som besöker Moderna museet även besöker ArkDes och tvärtom. För mer specifika undersökningar anlitar ArkDes externa aktörer eller externa källor. Resultatindikatorer som tagits fram redovisas där de finns tillgängliga.

Om tillgängligheten för data

De uppgifter som redovisas hämtas ur ArkDes administrativa system och annan för ändamålet avsedd dokumentation. Data sparas i sju år och finns sammanställda i digitala rapporter.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	68 585	71 624
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	2 014	4 693
Intäkter av bidrag	3	2 808	1 881
Finansiella intäkter	4	289	120
Summa		73 697	78 318
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-30 150	-33 137
Kostnader för lokaler		-21 292	-20 673
Övriga driftkostnader	6	-20 050	-23 297
Finansiella kostnader	7	-443	-207
Avskrivningar och nedskrivningar		-1 762	-1 004
Summa		-73 697	-78 318
Verksamhetsutfall		0	0

(tkr)	Not	2024	2023
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		716	15
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		0	1 100
Lämnade bidrag	8	-716	-1 115
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	9	0	0

Balansräkning

(tkr)	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	10	1 771	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	0	1 290
Summa		1 771	1 290
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	7 863	6 379
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	3 465	1 810
Pågående nyanläggningar	14	0	2
Summa		11 327	8 191

KAPITAL OCH SKULDER

Myndighetskapital	23		
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	0	0
Summa		0	0

Avsättningar

Övriga avsättningar	24	489	450
Summa		489	450

(tkr) **Not** **2024-12-31** **2023-12-31**

Skulder m.m.

Lån i Riksgäldskontoret	25	13 004	9 431
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	26	1 287	2 310
Leverantörsskulder	27	1 430	3 222
Övriga kortfristiga skulder	28	394	427
Summa		16 114	15 390

Periodavgränsningsposter

Upplupna kostnader	29	2 128	2 522
Oförbrukade bidrag	30	7 333	819
Övriga förutbetalda intäkter	31	155	0
Summa		9 616	3 341

SUMMA KAPITAL OCH SKULDER **26 219** **19 180**

Ansvarsförbindelser

Övriga ansvarsförbindelser	32	0	5 500
Summa		0	5 500

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)	Not	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enl. regl.brev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid							
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (Ramanslag)							
ap.1 Statens centrum för arkitektur och design	33	1	5 000	-1	5 000	-4 559	441
8:1 Centrala museer: Myndigheter (Ramanslag)							
ap.7 Statens centrum för arkitektur och design	34	-1 567	67 690		66 123	-64 743	1 381
Summa		-1 566	72 690	-1	71 123	-69 301	1 822

Finansiella villkor

Anslag UO 17, 1:4, ap.1 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (Ramanslag)

Anslagsposten får användas för utgifter för forsknings- och utvecklingsinsatser avseende forskningsfunktionen för gestaltad livsmiljö. Anslagsposten får även användas för utgifter för administration och genomförande av denna verksamhet.

Anslag UO 17, 8:1, ap.7 Centrala museer: Myndigheter (Ramanslag)

Anslagsposten får användas för Statens centrum för arkitektur och designs förvaltningsutgifter.

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari.

För periodiseringar tillämpas en beloppsgräns på 50 tkr.

Upplýsningar för jämförelseändamål

Rättelse av föregående års räkenskaper har gjorts på grund av en felaktig periodisering av lämnat bidrag. Rättelsen innebär att jämförelsesiffror avseende myndighetskapital, periodavgränsningsposter för skulder och årets kapitalförändring har justerats.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 20 tkr. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter
Datorer och kringutrustning

5 år Maskiner och tekniska anläggningar
Övriga inventarier

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till 10 år.

Större anskaffningar av likartade tillgångar som uppgår till minst 50 tkr ska betraktas som en anläggningstillgång. En förutsättning är dock att samtliga kriterier för en anläggningstillgång är uppfyllda, att avskrivningstiderna är desamma och att anskaffningstidpunkten är densamma.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Lagervärdet har värderats till 645 tkr. Artiklar som enligt myndighetens bedömning inte har något försäljningsvärde har ej tagits med i lagervärdet.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Uppgifter om rådsledamöter och ledande befattningshavare

	tkr
Ledande befattningshavare	
Kieran Long, Överintendent (till och med 2024-02-08) <i>Ledamot i Architecture and Design Museum, Helsingfors</i>	270
Karin Nilsson, tillförordnad Överintendent (från och med 2024-02-09) <i>Inga andra uppdrag</i>	852
Rådsledamöter	
Monica Andersson <i>Inga andra uppdrag</i>	6
Patrik Faming <i>Inga andra uppdrag</i>	6
Joakim Lyth <i>Ledamot i Ursinnet AB, Acervus AB, Lauritse gård AB och Anomaly AB</i>	6
Aina Nilsson Ström <i>Ledamot i AJ Postorder AB, Ledamot i AJ Produkter AB, Ledamot i Aina Nilsson Ström AB</i>	6
Helena Persson <i>Inga andra uppdrag</i>	6

Noter

(tkr)

Resultaträkning

Not	1	Intäkter av anslag	2024	2023
		Intäkter av anslag	68 585	71 624
		<i>Varav Uo 17 1:4 ap.1</i>	3 843	4 984
		<i>Varav Uo 17 8:1 ap.7</i>	64 743	66 639
		Summa	68 585	71 624
		Utgifter i anslagsredovisningen	-69 301	-71 639
		Saldo	-716	-15
		Anslag Uo17 1:4 ap.1. Redovisning i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.	716	15
		Summa	716	15
Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2024	2023
		Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen		
		Uthyrning av lokaler	308	395
		Restaurang-/caféverksamhet	918	913
		Försäljning av förmedlingsprodukter	49	40
		Utbildning och konferenser	440	350

Royalties	43	126
Avgifter från tjänsteexport	72	595
Övrigt	12	83
Avgifter enligt instruktion		
Entréer och visningar	112	2 132
Intäkter av sponsring	32	0
Övrigt		
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	28	61
Summa	2 014	4 693

Uthyrning av lokaler avser kunder som nyttjar ArkDes och Moderna museets konferenslokaler. Intäkter från restaurang-/ caféverksamhet avser omsättningshyra baserad på försäljning av lunchmåltider, dryck och fika med mera.

Utbildning och konferenser avser en årlig konferens som myndigheten genomför.

Tjänsteexport avser samarbetsprojektet Arkitektur i Sápmi genom ICAM – International Confederation of Architectural Museums.

Entréer och visningar har minskat kraftigt med anledning av att museet hållit stängt under stora delar av 2024 samt att museet från och med 2024 har fri entré.

Intäkter av sponsring avser dryck till öppningsvernissage 2024-09-26.

Not	3	Intäkter av bidrag	2024	2023
		Statliga myndigheter	2 778	1 881
		Bidrag från övriga, icke statliga	30	0
		Summa	2 808	1 881

Not	4	Finansiella intäkter	2024	2023
		Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	275	90
		Övriga ränteintäkter	0	1
		Övriga finansiella intäkter	14	29
		Summa	289	120

Ränteintäkterna på räntekontot i Riksgälden är högre än föregående år då myndigheten haft ett högre saldo på räntekontot.

Not	5	Kostnader för personal	2024	2023
		Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	-19 691	-21 419
		Varav lönekostnader ej anställd personal	-250	-488
		Sociala avgifter	-9 573	-10 603
		Övriga kostnader för personal	-886	-1 115
		Summa	-30 150	-33 137

Antalet årsarbetskrafter har temporärt minskat med tre vilket till stor del förklarar de minskade personalkostnaderna.

Not	6	Övriga driftkostnader	2024	2023
		Resor, representation, information	-1 546	-3 152
		Köp av varor	-2 633	-1 330
		Köp av tjänster	-16 091	-18 614
		Förändring av varulager	305	-19
		Övrigt	-85	-183
		Summa	-20 050	-23 297

En betydande del av årets köp av tjänster har avsett verksamhet kopplat till förbättringsutgifter och inventarier inom ramen för uppbyggandet av den nya utställningen 2024 och har därför aktiverats som anläggningstillgång. Resor, representation och information har minskat då denna verksamhet prioriterats ner under året när fokus har legat på att producera nya utställningarna.

Not	7	Finansiella kostnader	2024	2023
------------	----------	------------------------------	-------------	-------------

Ränta på lån i Riksgäldskontoret	-425	-168
Övriga finansiella kostnader	-18	-39
Summa	-443	-207

Ny lånefinansierad ombyggnation och samlingsutställning i kombination med höjd ränta förklarar den ökade kostnaden.

Not	8	Lämnade bidrag	2024	2023
		Lämnade bidrag till kommuner		
		Hultsfreds kommun	0	-500
		Härnösands kommun	0	-150
		Malmö stad	-313	0
		Robertsfors kommun	-3	-115
		Södertälje kommun	0	-350
		Ulricehamns kommun	-400	0
		Summa	-716	-1 115
			2024	2023
		Ovanstående bidragsfinansiering:		
		Anslag 1:4 ap.1 Statens centrum för arkitektur och design	716	15
		Vinnova	0	1 000
		Riksantikvarieämbetet	0	100
		Summa	716	1 115

Jämförelsetalen avseende lämnade bidrag till Malmö stad har korrigerats då bidraget ska redovisas 2024. Malmö stad har 2024 erhållit 670 tkr i bidrag och under året återbetalat 357 tkr i oförbrukade medel.

Not	9	Årets kapitalförändring	2024	2023
		Periodiseringsdifferenser transfereringsverksamhet	0	-670
		Korrigeringsavseende föregående års kapitalförändring	0	670
		Summa	0	0

Föregående års kapitalförändring som uppstod på grund av periodisering av bidrag till Malmö stad har korrigerats.

Balansräkning

Not	10	Balanserade utgifter för utveckling	2024-12-31	2023-12-31
		Årets anskaffningar	817	0
		Överföring på grund av omklassificering	1 290	0
		Summa anskaffningsvärde	2 107	0
		Ingående ackumulerade nedskrivningar	0	0
		Årets avskrivningar	-336	0
		Summa ackumulerade avskrivningar	-336	0
		Utgående bokfört värde	1 771	0

Summa anskaffningsvärde avser utveckling av ny hemsida samt ny grafisk form för ArkDes.

Not	11	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2024-12-31	2023-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	1 290	0
		Årets anskaffningar	0	1 290
		Överföring på grund av omklassificering	-1 290	0
		Summa anskaffningsvärde	0	1 290
		Utgående bokfört värde	0	1 290

Omföring på grund av omklassificering avser utveckling av ny grafisk form för ArkDes.

Not	12	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2024-12-31	2023-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	10 958	10 244
		Årets anskaffningar	2 053	3 303
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-3 985
		Överföringar	0	1 396
		Summa anskaffningsvärde	13 011	10 958
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 579	-7 031
		Ingående ackumulerade nedskrivningar	0	-1 300
		Årets avskrivningar	-569	-232
		Årets utrangeringar, avskrivningar	0	2 684
		Årets utrangeringar, nedskrivningar	0	1 300
		Summa ackumulerade avskrivningar	-5 148	-4 579
		Utgående bokfört värde	7 863	6 379

Jämförelsesiffror avseende nedskrivning på årets utrangering har justerats.

Not	13	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2024-12-31	2023-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	16 053	22 765
		Årets anskaffningar	1 639	91
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-614	-6 802
		Överföring från pågående anläggningstillgångar	872	0
		Summa anskaffningsvärde	17 951	16 053
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-14 244	-20 273
		Årets avskrivningar	-856	-773
		Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	614	6 802
		Summa ackumulerade avskrivningar	-14 486	-14 244
		Utgående bokfört värde	3 465	1 810

Årets nyanskaffningar avser permanenta utställningsmöbler till den nya utställningen 2024 och framåt.

Not	14	Pågående nyanläggningar	2024-12-31	2023-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	2	1 396
		Årets anskaffningar	871	-1 395
		Överföring till färdigställda anläggningstillgångar	-872	0
		Utgående bokfört värde	0	2

Not	15	Varulager och förråd	2024-12-31	2023-12-31
		Varulager och förråd, ackumulerat anskaffningsvärde	340	359
		Förändring av varulager	305	-19
		Summa	645	340
		Varulagret består av andra upplagan av boken <i>Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt</i> á 550 kr/st.		
Not	16	Kundfordringar	2024-12-31	2023-12-31
		Utomstatliga kundfordringar, inhemska kunder	121	86
		Osäkra kundfordringar	0	47
		Summa	121	132
Not	17	Fordringar hos andra myndigheter	2024-12-31	2023-12-31
		Fordran ingående mervärdesskatt	700	1 047
		Kundfordringar hos andra myndigheter	447	0
		Summa	1 147	1 047
Not	18	Övriga kortfristiga fordringar	2024-12-31	2023-12-31
		Fordringar hos anställda	0	36
		Summa	0	36

Not	19	Förutbetalda kostnader	2024-12-31	2023-12-31
		Förutbetalda hyreskostnader	1 709	1 745
		Övriga förutbetalda kostnader	198	146
		Summa	1 907	1 891
Not	20	Övriga upplupna intäkter	2024-12-31	2023-12-31
		Övriga upplupna intäkter, inomstatliga	30	0
		Övriga upplupna intäkter, utomstatliga	88	0
		Summa	118	0
		Upplupna hyresintäkter från Moderna museet på 30 tkr och upplupen hyra från fiesta Catering på 88 tkr.		
Not	21	Avräkning med statsverket	2024-12-31	2023-12-31
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	1 566	303
		Redovisat mot anslag	69 301	71 639
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-72 690	-70 376
		Återbetalning av anslagsmedel	1	0
		<i>Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde</i>	-1 822	1 566
		Summa Avräkning med statsverket	-1 822	1 566
Not	22	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2024-12-31	2023-12-31

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	11 005	4 685
Summa	11 005	4 685
Beviljad kredit enligt regleringsbrev	10 000	10 000
Maximalt utnyttjad kredit	-105	1 849

Not	23	Myndighetskapital	2024-12-31
------------	-----------	--------------------------	-------------------

Specifikation förändring av myndighetskapitalet

	Statskapital	Kapitalförändring enl. resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2023	0	670	670
Rättelser		-670	-670
Ingående balans 2024	0	0	0
Årets kapitalförändring	0	0	0
Summa årets förändring	0	0	0
Utgående balans 2024	0	0	0

På grund av rättelse av föregående års räkenskaper har myndighetskapitalet justerats.

Not	24	Övriga avsättningar	2024-12-31	2023-12-31
------------	-----------	----------------------------	-------------------	-------------------

Avsättning för lokalt omställningsarbete

Ingående balans	450	387
Årets förändring	39	63

Utgående balans **489** **450**

För år 2025 har en bedömning gjorts att cirka 200 tkr av avsättningen kommer att nyttjas.

Not	25	Lån i Riksgäldskontoret	2024-12-31	2023-12-31
		Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
		Ingående balans	9 431	2 610
		Under året nyupptagna lån	5 337	7 826
		Årets amorteringar	-1 765	-1 005
		Utgående balans	13 004	9 431
		Beviljad låneram enligt regleringsbrev	15 000	15 000
		Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing	13 004	9 431

Not	26	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2024-12-31	2023-12-31
		Utgående mervärdesskatt	173	249
		Arbetsgivaravgifter	520	511
		Leverantörsskulder andra myndigheter	594	1 550
		Summa	1 287	2 310
Not	27	Leverantörsskulder	2024-12-31	2023-12-31
		Utomstatliga leverantörsskulder	1 430	3 222
		Summa	1 430	3 222
Not	28	Övriga kortfristiga skulder	2024-12-31	2023-12-31
		Personalens källskatt	394	427
		Summa	394	427
Not	29	Upplupna kostnader	2024-12-31	2023-12-31
		Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	1 359	1 422
		Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	86	0
		Övriga upplupna kostnader	682	1 110
		Summa	2 128	2 522

Jämförelsesiffror för upplupna kostnader avseende periodiseringsposter i transfereringsavsnittet har justerats på grund av felaktig periodisering av bidrag som lämnats till Malmö stad.

Not	30	Oförbrukade bidrag	2024-12-31	2023-12-31
		Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	7 333	819
		Summa	7 333	819
		<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:</i>		
		Mer än tre månader till ett år	6 033	819
		Mer än ett år till tre år	1 300	0
		Summa	7 333	819

Ökningen av oförbrukade bidrag beror på tre externfinansierade projekt som startats under 2024 (*Visioner i Norr steg 2, RE:purpose, samt Ett Nätverk av platser*) och som kommer pågå under 2025 och viss del in på 2026 och där ArkDes redan fått en betydande del av bidragsintäkterna.

Not	31	Övriga förutbetalda intäkter	2024-12-31	2023-12-31
		Övriga förutbetalda intäkter	155	0
		Summa	155	0

Samarbetsprojektet *Arkitektur i Sápmi* genom ICAM (International Confederation of Architectural Museums) som fortsätter under 2025.

Not	32	Övriga ansvarsförbindelser	2024-12-31	2023-12-31
		Övriga ansvarsförbindelser	0	5 500
		Summa	0	5 500

Arbetet som Statens fastighetsverk utförde blev klart under 2024 och ansvarsförbindelsen utgår därmed.

Anslagsredovisning

Not 33 Uo 17 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

ap.1 Statens centrum för arkitektur och design

Av överföringsbeloppet har indragning med 1 tkr gjorts då inget anslagssparande tillåts på anslagsposten. Enligt regleringsbrevet disponerar myndigheten en anslagskredit på 150 tkr. Anslaget är räntebärande.

ArkDes nyttjade inte hela det disponibla anslaget under 2024 vilket grundar sig i en återbetalning av, från ArkDes tidigare utbetalade medel, ett Open call inom den praktiktäna forskningen.

Not 34 Uo 17 8:1 Myndigheter inom kulturområdet
ap.1 Statens centrum för arkitektur och design

Enligt regleringsbrevet disponerar myndigheten en anslagskredit på 2 028 tkr. Anslaget är räntebärande.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	15 000	15 000	13 000	13 000	13 000
Utnyttjad	13 004	9 431	2 610	5 306	6 322
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Maximalt utnyttjad	105	1 849	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	275	90	105	0	0
Räntekostnader*	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev***	1 515	2 555	1 650	1 650	5 750
Avgiftsintäkter*	1 955	4 632	2 306	755	735
Övriga avgiftsintäkter	59	61	220	503	737
Anslagskredit					
Uo 15 1:4 ap.1					
Beviljad	150	150	150	150	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Uo 15 8:1 ap.7					
<hr/>					
(tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Beviljad	2 028	1 961	1 948	1 860	1 830

Utnyttjad	0	1 567	303	0	0
-----------	---	-------	-----	---	---

Anslag

Ramanslag

Anslagssparande

Uo 15 1:4 ap.1	441	1	0	11	34
----------------	-----	---	---	----	----

Uo 15 8:1 ap.7	1 381	0	0	1 639	182
----------------	-------	---	---	-------	-----

Bemyndiganden

Ej tillämpligt

Personal

Antalet årsarbetskrafter (st)	35	38	32	31	33
-------------------------------	----	----	----	----	----

Medelantalet anställda (st)**	43	45	42	35	39
-------------------------------	----	----	----	----	----

Driftkostnad per årsarbetskraft	2 043	2 029	2 330	2 056	2 206
--	-------	-------	-------	-------	-------

Kapitalförändring

Årets*	0	0	0	0	0
--------	---	---	---	---	---

Balanserad	0	0	0	0	0
------------	---	---	---	---	---

* Jämförelsebelopp för 2023 har korrigerats

** I beräkningen av medelantalet anställda ingår tjänstledig personal.

*** Jämförelsebelopp för 2020 har korrigerats

Årsredovisningens undertecknande

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 20 februari 2025

Karin Nilsson

Tillförordnad Överintendent